

ZACHARIÁŠŮV CHVALOPĚV

adventní

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodinu náleží země i to, co je na ní, svět i ti, kdo jej obývají... Zdvihněte, brány, své klenby, zvyšte se, prastaré vchody, ať vejde Král slávy! Kdo je ten Král slávy? Hospodin zástupů, on je Král slávy. (Ž 24, 1n.14)

PÍSEŇ č. 273 Zvedněte, brány, svrchků svých

MODLITBA

Pane Bože, náš nebeský Otče, radujeme se z toho, co jsi skrze proroky přislíbil a co jsi ve svém Synu věrně naplnil. Chceme dnes jeho příchod oslavovat se vším tvým lidem po celém světě, ve všech národech a ve všech dobách. Těšíme se, že do našich temnot pronikáš svým světlem a že do chladu světa vnášíš teplo tvé lásky. Děkujeme ti za každý paprsek naděje, který nám dáváš zahlédnout. Vzdáváme ti díky za všechny dary, které nám denně poskytuješ pro naše tělo i pro naši duši. Děkujeme za Slovo, kterým nás vedeš a kterým nás posiluješ. Poznáváme v tom milost, kterou jsme si nezasloužili. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je nejprve z Proroctví Jeremjáše, 23. kapitoly, od 5. do 8. verše. A pak z Listu apoštola Pavla Římanům, 13. kapitoly, od 8. do 14. verše:

Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy Davidovi vzbudím výhonek spravedlivý. Kralovati bude jako král...

Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali...

PÍSEŇ č. 260 Otče všemohoucí (1–4)

KÁZÁNÍ

Základem kázání je chvalozpěv kněze Zachariáše, zapsaný v Evangeliu podle Lukáše, v 1. kapitole, ve verších 68. až 79.:

Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid...

Když se Zachariášovi a Alžbětě narodil syn Jan, Jan Křtitel, mohl oněmělý otec zase promluvit. A jsou to slova chvály Bohu. V západní církvi má tato modlitba jméno podle latinského začátku Benedictus – Požehnaný. V adventní době máme obzvlášť důvod, abychom se k této písni chval přidali. Pána Boha jistě můžeme a máme oslavovat po celý rok a každý den. Ale v tuto adventní dobu hlavně proto, že nám vyzdvihl roh spásy a vzbudil mocného spasitele.

Izraelský kněz jistě myslel na spásu svého vlastního lidu, a proto k Hospodinu mluví jako k *Bohu Izraele*. Evangelista Lukáš však už má na mysli záchranu a pomoc pro všechno lidstvo a Hospodina vyznává jako Pána nad celým světem a nade vším stvořením. Přitom ovšem nepřehlíží fakt, že všechno to spásné dění začalo nejdříve v izraelském lidu a v izraelské zemi. Zaslíbení, která my samozřejmě vztahujeme i na sebe, platila původně jen pro malou hrstku starozákonního vyvoleného lidu. Lukáš si tedy dává důkladně záležet, aby zachytil hlavní osoby a prostředí *za dnů judského krále Heroda*. Sám žil jinde a v jiné době, a proto byl – stejně jako už jeho předchůdci – odkázán na ty, kteří *byli očitými svědky a služebníky slova a vypravování předali*.

Začíná se tedy v judském městě Jeruzalémě – narozením Jana Křtitele, předchůdce a zřejmě také učitele Ježíše z Nazareta. Jeden i druhý budou vyzývat k pokání a ohlašovat další Boží skutky. Budou to skromné počátky, ale bez nich by nebylo to mnohem slavnější pokračování. Lukáš ví, co přišlo později, a my už to také víme, ale přesto se ohlížíme zpět až do doby narození Janova i Ježíšova. Jsou to přece klíčové události. Skrze oba své služebníky nám Bůh vyzvedl roh spásy. To znamená: Ukázal svou sílu podivuhodným způsobem, který se vymykal běžným lidským představám.

Skrovné jsou nejen počátky, skrovně to půjde i dále. *Slitování a milosrdenství Boží* mnozí přehlédnou a nepoznají. *Roh* jim nebude dost veliký a dost ostrý. Spása jim nebude dost nápadná. Betlém je zanedbatelný a z Nazareta přece nikdy prorok nepovstal. To, co teď přichází, je příliš nové a příliš nebeské, příliš tajemné. Nevejde se to do politických zpráv a do žádné mocenské strategie. Půjde to skrytě a jaksí na okraji velkého světového dění.

A přece: *Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele!* Boha chválil Zachariáš, dělala to Marie, potom pastýři, učedníci a po nich všichni, kdo se radovali ze svého spasení. Radostné poselství zapálilo lidská srdce a rozveselilo nejednoho člověka v Jeruzalémě, Judsku, Samaří a pak i v posledních končinách světa. Vstoupilo i mezi pohany, uslyšeli je nemocní, uzdravení i umírající. Oslovilo svobodné i zotročené, uvězněné i vězňatele. Dalo naději zoufalým a pomoc lidem ve veliké životní tísní. Evangelium je Boží moc ke spasení, je to *roh spásy*. *Bůh se zjevil těm, kdo jsou ve tmě a stínu smrti*. Učinil život skutečným životem.

Splnilo se zaslíbení, jak Bůh mluvil ústy svatých proroků od pradávna, a rozpomenul se na svou svatou smlouvu. Četli jsme z knihy proroka Jeremiáše: Hle, přicházejí dny, kdy Davidovi vzbudím výhonek spravedlivý. Kralovat bude jako král... V jeho dnech dojde Judsko spásy... A nazvou ho: „Hospodin – naše spravedlnost.“

Izraelský a judský lid vyhlížel den, kdy se to splní. Řada odhadů nevyšla. Vycházely z viditelných dějinných úkazů, opíraly se o nápadné události. I v dějinách křesťanství se objevily mylné předpovědi a zavádějící výpočty. Náš lidský rozum je zvědavý na budoucnost a rád by se Pánu Bohu díval přes rameno. Pán Bůh to sice lidem trpí, ale neřídí se tím. Pán Bůh překvapuje. Starým a bezdětným manželům Zachariášovi a Alžbětě se navzdory vší biologické pravděpodobnosti narodí syn Jan. Josefovi a Marii se narodí Ježíš, ale tak, že Josef, který měl být podle rodokmenu z Davidova potomstva, není jeho pokrevním otcem. A bydlí v Nazaretě, kdežto v Betlémě se octne jenom z přinucení a na skok kvůli nenáviděným daním. Lineární rovnice tedy nevycházejí, a to, co se událo, jsou samé nerovnosti o mnoha neznámých. Ale my věříme, že Jan Křtitel připravoval cestu

Davidovu výhonku spravedlivému, Hospodinovu právu a spravedlnosti, totiž jeho milosrdenství.

V podobném duchu nás oslovuje apoštol Pavel. Píše církvi, která žije mezi prvním a druhým příchodem Páně. Protože slovo advent znamená příchod, je jeho slovo pro naše roční období příhodné. Vyzývá křesťany, aby se nedali strhnout žádným morálním tmářstvím. *Vždyť nyní je nám spása blíže, než když jsme uvěřili... Odložme proto skutky tmy a oblecme se ve zbroj světla. Žijme řádně jako za denního světla.* Slovo příhodné právě pro adventní dobu. Okolní svět má také pocit konečnosti, někdy až nezdravý. Život lidstva je skutečně ohrožen řadou činitelů, ať už astronomických, ekologických, hospodářských či sociálních. K obavám by se vždycky našel důvod. Ale východiskem přece není *hýření, opilství, nemravnost a bezuzdnost. Ani svár a závist*, jak se někteří lidé domnívají a jak k tomu má člověk odedávna sklony. Křesťanská církev nevychází především z těchto různých nejistot, ale naopak ze *spásy, která je v Kristu Ježíši.*

Některé představy apoštolské doby nám nejsou příliš srozumitelné. *Oblect se v Pána Ježíše Krista.* Myslí se to tak, že nás Kristova duchovní skutečnost obklopuje jako nějaká hmota či látka, do které je možné se zahalit, vzít ji na sebe. Ale nejen po stránce vnější, zároveň nás má naplňovat i vnitřně. Duch svatý má přebývat v nás i kolem nás. Budoucnosti kráčíme vstříc s tímto oděním, s touto výbavou a s tímto pokrmem.

Nám křesťanům je to snad teoreticky jasné, tak to asi známe z katechismu, tak se tomu stále v církvi učí. Zbývá tedy uvádět to do praxe. A v tom stále znovu pokulháváme, jako jednotlivci i jako společenství. Nejde o zastaralou nauku, ale o něco, co má být stále živé. A co se proto musí stále připomínat, opakovat a vštěpovat. Apoštol píše: *Už nastala hodina, abyste procitli ze spánku.* Spáček nevidí kolem sebe a ani neví, co sám dělá. Jedná jako náměsíčník: Neuvědomuje si, co dělá, je veden jakoby tajemnou, a přitom dosti značnou silou. Někdy má lidstvo znaky takového „náměsíčnictví“: Dělá věci, které se přičí rozumu i pudu sebezáchovy. Lékem je *obléci se v Pána Ježíše Krista a nevyhovovat sklonům a vášním.* Evangelium nám tento léčebný a sebezáchovný recept stále znovu dává, dnes v adventní podobě. Neztratme jej, nezaložme jej mezi staré krámy.

Berme tento lék za čerstva. Radujme se z rohu spásy, z výhonku Davidova, a čerpejme odtud stále novu naději a povzbuzení. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši, prosíme tě, pamatuj stále na svůj lid a tento svět. Přijď brzy, abys přemohl všechno zlo. Přivod' věk spravedlnosti, dobra a lásky. Sami jsme nedokonalí a nestálí, ale toužíme po trvalé dokonalosti. Vyhlížíme tvou slávu. Prosíme, podpírej nás ve všech zápasech. Amen

PÍSEŇ č. 284 Jakož o tom proroci (1–4)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, prosíme tě za sebe i za lidi ve svém okolí. Přimlouváme se za své příbuzné, za lidi staré i mladé, za nemocné i za zdravé, za slabé i zdatné, za ty, kdo truchlí, i za ty, kdo se radují. Myslíme na lidi žijící ve svobodě i na lidi utlačované. Bud' s těmi, kdo se rodí, i s těmi, kdo umírají. Prosíme za ty, kdo dnes mezi námi nemohou být. Probouzej svou církev, aby byla solí země a světlem světa. Naplňuj svět spravedlností a mírem. Vlévej státníkům do srdce moudrost a rozvahu. Posiluj všechny, kdo slouží druhým. Prosíme za všechno stvoření... Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Vězte, že Hospodin je Bůh, on učinil nás, a ne my sami sebe, jsme jeho lid, ovce, které pase... Hospodin je dobrý, jeho milosrdenství je věčné, jeho věrnost do všech pokolení. (Ž 100, 3.5)

POŽEHNÁNÍ

*Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé jeho svatému
jménu! ... On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí
tě uzdravuje... Hospodinovo milosrdenství je od věků na věky
s těmi, kteří se ho bojí. Amen*

PÍSEŇ č. 699 Pane, dej, ať nás nic už nerozdvojí

NE-TICHÉ VÁNOCE

VSTUPNÍ SLOVA

*Nebo lid tento chodě v temnostech, uzří světlo veliké,
a bydlícím v zemi stínu smrti světlo zaskví se. Nebo dítě
narodilo se nám, syn dán jest nám, i bude knížetství na rameni
jeho, a nazváno bude jméno jeho: Předivný, Rádce, Bůh silný,
Rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje. (Iz 9,2.6 Kr.)*

PÍSEŇ č. 294 Ó křesťané všichni

MODLITBA

Pane Bože, lidskými hlasy se přidáváme ke sboru andělskému, který rozhlašuje tvou slávu po celé zemi i nebi. Chceme být součástí toho velikého společenství, které poznává, že ty jsi dobrý Bůh. Ty, dobrý Bože, jsi poslal k nám na svět to, co jsi měl nejvzácnějšího, svého Syna. Zdráhali bychom se poslat své dítě do nejistoty, do nebezpečí. Je to zvěst předivná, že ty jsi to udělal, že Bůh se odvažuje vydat se tak blízko k lidem, učinit se tak křehkým a zranitelným. Pane Bože, většina z nás neprožívá své první Vánoce, možná už po mnohokrát se vždy znovu snažíme pochopit, jak to všechno pozemsko-andělské dění souvisí s námi. Prosíme, otevírej naše oči, uši a srdce pro porozumění. Dej se nám sám poznat způsobem, který je pro nás dobrý. Věříme, Pane Bože, že ty jsi dlouhoshovívající, že máš trpělivost s našimi slabostmi, že nám odpustíš a zvedneš nás ze země, na kterou nás sráží naše špatné svědomí. Věříme, že od tebe dostaneme sílu vstát a jít dál po dobré cestě. Učiň pro nás Vánoce novým začátkem. Dávej nám dostatek potěšení, když jsme na dně, vracej nás zpátky na cestu, když z ní sejdem, dej, ať zaslechneme zpěv andělů, když máme pocit, že nebe moc dlouho mlčí. Prosíme, buď se všemi, kteří by dnes rádi ve společenství slavili tvé jméno, ale nemohou. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, 2. kapitoly, od 1. do 14. verše. Budu číst v kralickém překladu:

I stalo se v těch dnech, vyšlo poručení od císaře Augusta, aby byl popsán všecken svět.

PÍSEŇ č. 293 Čas radosti, veselosti

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z Proroctví Izajáše, 62. kapitoly, od 6. do 12. verše:

Na tvých hradbách, Jeruzaléme, jsem ustanovil strážce; po celý den a po celou noc ať nikdy nejsou zticha...

Milé sestry, milí bratři, přejeme si navzájem klidné Vánoce? Chtěli bychom, aby nás aspoň těch několik svátečních dnů nikdo a nic nerušilo?

Pak neposlouchejme Izajáše a nečtěme vánoční evangelium. Ta první vánoční noc se vůbec neodehrála v klidné době. Takové velké sčítání lidu bylo určitě provázeno chaosem, všude se pohybovalo hodně lidí. Proto se také nenašel nocleh v hospodě pro Josefa a Marii.

A Izajáš? Mluví v době po návratu lidí z babylónského zajetí do rozbořeného Jeruzaléma. Buduje se město, hradby a chrám. Izajáš vyzývá strážce na hradbách města, aby nikdy nebyli zticha, nedopřávali si klidu – dokud se nepostaví Jeruzalém. Ve dne v noci mají být na stráži a volat. Jak dlouho? Dokud se do Jeruzaléma nevrátí chvalo zpěv.

Nemáme obavu, že bychom žili v příliš tiché době. Ruch je v nákupních centrech, do tlačenice a vybírání zboží znějí vánoční koledy a upoutávky na speciální nabídky. Zprávy v televizi a v rádiu na klidu nepřidají. Slova imigrant, terorismus a islámský stát znají už i malé děti. A kdybychom nahlíželi do domácností, poslouchali rozhovory lidí v tramvaji, pacientů v čekárně u lékaře nebo telefony na lince důvěry, slyšeli bychom různá volání, nářky. Hádku v kuchyni, stěžování si na partnera, stesk, že mě děti letos nestihnou navštívit,

nařikání nad zlomenou nohou... Ale určitě bychom zaslechli i volání radostná, slova „děkuju“ a „mám tě rád“. Všechna ta slova – radostná i smutná – patří k našemu životu. Je dobře, že lidé jsou slyšet. Je dobře se zaposlouchávat do nařikání druhých. Je dobře, když jsme připraveni slyšet volání o pomoc i volání vděčnosti. Do všech těch zvuků se rodí o Vánocích Ježíš.

Izajáš mluví o dvojím volání. Strážci, o kterých píše, mají volat dvěma směry. Nahoru a dolů. Nejdřív mají volat k Pánu Bohu. Upozorňovat ho, aby postavil Jeruzalém, obnovil zbořené. I nám je dána možnost přimlouvat se za rozbořené město, válčící země, za nemocné lidi, za zraněná srdce, polámané vztahy. Volejte, prostě, nebuďte zticha, dokud kolem vás bude jediný člověk, který nebude šťastný. Volejte, prostě za ty, kteří sami volat nemohou. Volejte, prostě za všechno, co vás trápí. Vy přece víte, že to má smysl, že to volání bude vyslyšeno.

A ti strážci mají volat ještě druhým směrem. K lidem. Připomínat lidem, co je čeká: Je pro vás připravena dobrá budoucnost. Zářné zítřky – ne od lidí, ale z nebe. Pán Bůh vzkazuje lidem, že přijde doba plnosti a spravedlnosti. Z obilí, které jsme vypěstovali, bude chleba; hrozny, o které jsme pečovali, nikdo neukradne, ale budeme z nich pít víno. Spravedlnosti se dovolá ten, koho nikdo neslyšel, unavený člověk si odpočine. Pán Bůh není k volání hluchý. Odpoví. Přijde. Kdy? Jak? O Vánocích!

Nad betlémskou krajinou tu naději vyřizují andělé: Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí. (L 2,10-12)

Děťátko je znamením. Znamením spasení, záchrany. Právě od malého dítěte bychom záchranu nečekali. Jaká moc je v tomhle bezmocném dítěti? Ale Pánu Bohu jde o ty bezmocné. O ty málo mocné. Ne-mocné. Proto přichází k člověku v podobě bez-mocného. První, kteří se s tím narozeným setkají, jsou také ti málo mocní – pastýři. Kdybychom lidi seřadili podle míry moci, kterou vládnu, tak by ta řada začínala pastýři a končila králem Herodem. Ten se dítěte bojí. Je to až směšné (smutně směšné), jak se král bojí malého dítěte.

Ale o míru moci tu nejde. I ten Herodes by mohl k dítěti přijít, mohl by jím být osloven (podobně jako byli osloveni bohatí mudrci z východu), i pro toho Herodesa se to dítě narodilo. Ale musel by si k němu upravit cestu, odstranit z ní balvany vlastní pýchy a spoléhání na sebe, žít něčím jiným než strachem o svou moc.

A hned s andělem zjevilo se množství rytířstva nebeského, chválicích Boha a řkoucích: Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle. (L 2,13–14)

Vedle anděla se objevuje množství dalšího rytířstva nebeského. (Tak ten nebeský zástup nazývají králičky). Jsou to rytíři ochraňující svatost nebes? Ano, vždyť volají: Sláva na výsostech Bohu! Ale volají ještě dál: Na zemi pokoj, lidem dobrá vůle. To slávy plné nebe není lidem uzavřené, ale otevírá se, aby z něj sem na zem sestoupil pokoj a dobrá vůle.

Narodil se vám Spasitel. Pán Bůh je s námi na zemi. Je nám blízko, nemusíme na něj křičet jako na někoho, kdo bydlí v osmém nebo dvanáctém patře, a přitom mít pocit, že nás v té výšce stejně neuslyší. Bůh z té výšky sestupuje dolů, aby nás slyšel a rozuměl nám. Tohle jsou Vánoce. Pán Bůh seběhne po schodišti a stojí ve dveřích, abychom s ním mohli mluvit tváří v tvář. O tom, co nás trápí i těší, o těch, kteří nám dělají starosti. Je nám blízko, stojí v otevřených dveřích domu jen v košili, takže cítí zimu, která táhne zvenčí, která táhne z nás, kterou cítí lidi kolem nás. Ulicí profukuje mrazivý vítr, ale on stojí ve dveřích a my poznáváme, že mráz přejde. Tohle je začátek. Bůh přišel blízko k nám, poznává chlad, který tady vládne, a slibuje léto.

Zpívá se v jedné písni (Své kroky rozezpívej): Vzdejme Pánu díky, mění dávné řády, Bůh už není v dálce, Kristus žije tady.

Na konci textu z proroka Izajáše bylo zaslíbení: „Nazvou vás: Město neopuštěné.“ Přijetím vánoční zvěsti se z nás, kdo si často připadáme jako město vydrancované, zpustošené a opuštěné, stává město neopuštěné. Někdo o nás má zájem. Pán Bůh přichází nás a náš svět obnovovat. Amen

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti za to, že přicházíš ve svém Synu nás i náš svět obnovovat. Věříme, že i letošní Vánoce jsou tvou návštěvou, a děkujeme ti za to. Amen

PÍSEŇ č. 304 V tmách čekáme tvůj, Kriste, jas

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši, narozený v chudobě, prosíme za ty, kdo mají málo nebo nic. Prosíme za ty, kdo mají dostatek, ale stejně jim něco chybí. Prosíme za ty, kdo věší hlavu, dej jim sílu a důvod ji zvednout.

Pane Ježíši, narozený v chlévě, prosíme za ty, kdo nemají domov.

Pane Ježíši, pro tebe neměli místo v hospodě mezi lidmi. Prosíme za ty, kdo jsou sami, dej jim potkat člověka. Pošli nás tam, kde nás někdo potřebuje.

Pane Ježíši, narozený jako dítě, prosíme za děti, kterým chybí někdo, kdo by je měl rád.

Pane Ježíši, obdarovaný od králů, prosíme, ať umíme radostně dávat.

Pane Ježíši, narozený uprostřed ticha noci, slyš naše tiché modlitby...

Ve tvém jménu společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ukázala se Boží milost, která přináší spásu všem lidem. (Tt 2,11)

POŽEHNÁNÍ

*At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 298 Tichá noc

K UKONČENÍ ROKU

VSTUPNÍ SLOVA

Na posledních letošních službách Božích vás zdravím spolu s apoštolem Judou:

Milosrdenství vám a pokoj i láska budiž rozmnožena. (Ju 2)

Ježíš praví: Já jsem světlo světa, kdo mě následuje, nebude chodit v temnotě, ale bude mít světlo života. (J 8, 12) Amen

PÍSEŇ č. 65 Na Siónu se čest ti dává

MODLITBA

Milostivý Bože, vzdáváme ti mnohé díky. Za to, co jsme letos prožili, co nám udělalo radost, u čeho jsme pookřáli. Děkujeme za přátele a kamarády a lidi milé. Zkoušíme děkovat i za to, co se událo a čemu nerozumíme. I za to nepochopitelné děkujeme, protože věříme, že před tebou to smysl má a že nás k němu dovedeš. A stejně tak zkoušíme děkovat i za ty, kteří nás odmítají nebo jsou k nám lhostejní. Děkujeme i za trapasy, které nám pomáhají vidět se pravdivě.

Především ale děkujeme, že jsi nám byl v celém tomto končícím roce blízko. Že jsme k tobě mohli volat, že jsme tě mohli zvát jako převzácného hosta, který, ač je odjinud, dobře nám rozumí, dobře nás zná. Pane, děkujeme, že nás vyvádíš z otroctví a uzavřenosti, umanutosti a sobectví, rezignace i smutku. Děkujeme, že máme kde a s kým skončit jeden rok a začít druhý. A že díky tobě máme dobrý výhled. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhé knihy Mojžíšovy, zvané Exodus, z kapitoly 13., 14. a 19. Z 13. kapitoly jsou to verše 17. až 22.:

Když farao lid propustil, nevedl je Bůh cestou směřující do země Pelištejců...

30.: Dále dva oddíly z kapitoly 14., verše 9. až 15. a verše 21. až

Egyptané je pronásledovali a dostihli je, když tábořili při moři...

Mojžíš vztáhl ruku nad moře a Hospodin hnal moře silným východním větrem...

A z kapitoly 19. verše 1. až 9.:

Třetího měsíce potom, co Izraelci vyšli z egyptské země...

PÍSEŇ č. 697 Moc předivná

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je spolu s již přečtenými verši základem kázání, je také z knihy Exodus, z kapitoly 13., od 20. do 22. verše:

I vytáhli ze Sukótu a utábořili se v Étamu na pokraji pouště. Hospodin šel před nimi ve dne v sloupu oblakovém, a tak je cestou vedl, v noci ve sloupu ohnivém, a tak jim svítil, že mohli jít ve dne i v noci. Sloup oblakový se nevzdálil od lidu ve dne, ani sloup ohnivý v noci.

Exodus. Vyvedení. Tento nejdůležitější starozákonní příběh o vyvedení z otroctví se dobře hodí k dnešnímu dni. Poslední den v kalendáři je často spojen s přemýšlením o končícím roce. Zkusme přijmout ten příběh o vyvedení docela osobně a ptát se – krok za krokem, jestli je to s námi stejné jako tenkrát s Izraelci.

Izraelci jsou v Egyptě a otročí. Nejsme na tom podobně? Možná by stačilo ohlédnout se za odcházejícím rokem. Leccos v něm bylo nad naše síly. Vůči mnoha situacím, vůči mnoha lidem jsme nebyli svobodní. Leccos se nás zmocnilo. Ovládlo nás. Někdy se to objevilo uvnitř jako sobectví nebo strach, touha nebo uraženost, lhostejnost nebo zatemnění rozumu... Někdy to možná přišlo zvenku

v podobě hospodářského či politického tlaku nebo zlého jednání druhých. Nebo jako nedostatek zdraví či sil. S otroctvím je to někdy dost podobné. Byli jsme otroci nebo svobodní?

Izraelci se vydávají na cestu, směřují dopředu. My také (i kdybychom nechtěli) jsme na cestě. Jenže Izraelci směřují dopředu dost zvláště. Když utíkali otroci, většinou se plížili, s hrůzou se ohlíželi za sebe, aby je nikdo nechytí. Utíkali nenápadně a jednotlivě, protože pak byla vyšší pravděpodobnost, že se jim útěk podaří. Prchají a je jim jedno kam – podobně jako lidé před svou minulostí, před svou vinou. V knize Exodus je útěk z Egypta líčen jinak. Ne jako běžný útěk, jak to děláme, když zkoušíme z něčeho vyvážnout, nebo když nás dopředu někdo nebo něco tlačí. Izraelci jedí sice v chvatu, ale jdou klidně, seřazeni. A jdou spolu. Neutíká každý sám, aby měl větší šanci. Takhle klidně bychom i my mohli opustit starý rok.

Kudy jdou? Nejdou nejkratší cestou. My tihneme spíš k tomu být rychle u cíle, jít si za svým. Volíme, když ne nejkratší, tak nej pohodlnější nebo nejúčelnější cestu. Izraelci jdou cestou přes poušť k Rákosovému moři. Jdou oklikou.

Izraelci se dostali do úzkých. Egyptané je pronásledují. Ti, kdo je zotročovali, je dohánějí. A před nimi se objeví moře. Vypadá to na bezvýhodnou situaci. Člověku je úzko, nemá kam jít. A hle, moře se před nimi otevře a před (nebo vlastně nad) pronásledovateli se zavře. To, co je zotročovalo, zůstalo pohřbené v moři. Známe to jen z vyprávění, nebo jsme něco podobného také zažili?

Za čím jdou, za kým? Ve dne v noci jim něco ukazuje cestu. Pohybuje se to. Ve dne jako sloup dýmu, v noci jako sloup ohnivý. Mají čím se řídit, i když se k tomu nemohou sami příliš přiblížit. Následují to, nemohou to předejít. Jsou vedeni někým nedostupným. Neutíkají bezhlavě, ale jsou vedeni. A jak jsme na tom my? Necháme se vést? Možná si dejme chvíli času na odpověď.

A kam jdou dál? K hoře Sinaj. Tam s nimi Hospodin uzavře smlouvu, tam od něho přijmou Desatero – a pokračují v cestě. Ten, který je vedl, jim stále pomáhá v orientaci. Ten, kdo je vede, jim bude napořád blízko. Půjdou s pocitem, že nic není ztraceno.

A my? Taky jsme na cestě dopředu, také pro nás je to cesta z otroctví. Cesta, na které nejdeme jen za tím svým. Jsme vedeni. Ne

už sloupem a oblakem. Ježíš Kristus nás řadí do zástupu bratří a sester, díky němu nejsme vydáni napospas tomu, co se ozývá v nás a kolem nás. Vede nás i tmou, dokonce nás převedl přes moře, ve kterém se utopilo všechno, co nás zotročovalo. I když si vlastní křest často nepamatujeme, můžeme si ho připomínat pokaždé, když se koná. A stejně tak zakoušet radost u stolu, kde jsme všichni hosty. Ten, kdo nás vede a ke komu patříme, nemá jen podobu ohně a dýmu, nepřístupnosti a zákona. On je nejen vykupujícím, on sám je i výkupným. S ním můžeme končit odcházející rok, s ním také můžeme vykročit do roku nového. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, náš Pane, že nejsme sami, že ty jsi s námi i při tomto našem vycházení i vcházení. Amen

PÍSEŇ č. 550 Až potud nám pomáhal Hospodin z milosti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože náš, děkujeme za společenství poutníků, za bratry a sestry, s nimiž se vídáme pravidelně, i za ty, které jsme potkali jednou a kteří nás oslovili. Prosíme, veď nás ty sám a veď nás k sobě navzájem.

Přimlouváme se za všechny, kteří jsou v něčí nedobré moci, kteří propadli vleku událostí nebo něčeho silnějšího, než jsou sami.

Prosíme i za všechny posedlé vlastními svými cíli, kteří nevnímají své okolí; prosíme i za všechny ty, kteří do otroctví spoutávají.

Myslíme na ty, které dopředu postrkují jiní nebo které jen postrkuje čas, kteří pro sebe nevidí východisko, kteří nemají s kým a za kým jít.

V tiché modlitbě v závěru roku myslíme na blízké i vzdálené. Společně s křesťany všech věků a vyznání, s myšlenkou na ty, kteří

letos zemřeli a jsou plně ve tvých rukách, voláme: Otče náš, kterýž jsi
v nebesích... Amen

POSLÁNÍ

*Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků, odhodme
všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí,
a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným
na Ježíše Krista, který vede naši víru od počátku až do cíle...
Posilněte proto své zemdlené ruce i klesající kolena a vykročte
jistým krokem, aby to, co je chromé, docela nezchromlo, ale
naopak se uzdravilo. (Žd 12,1–2a.12–13)*

POŽEHNÁNÍ

*Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici. Ve
dne tě nezasáhne slunce ani za noci měsíc. Hospodin tě chrání
ode všeho zlého, on chrání tvůj život. Hospodin bude chránit
tvé vycházení i vcházení nyní i navěky. Amen*

PÍSEŇ č. 419 Mocný Bože, při Kristovu

NA POČÁTKU novoroční

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

*Pane, u tebe jsme měli domov v každém pokolení. Než se hory
zrodily, než vznikl svět a země, hned od věků až na věky ty jsi,
Bůh silný.... Nasyť nás hned v jitře svým milosrdenstvím. Nauč
nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce. (Ž
90,1n.12.14) Amen*

PÍSEŇ č. 534 Ó Bože, spáso zašlých dob

MODLITBA

Svatý Bože, náš Stvořiteli, Pane a nebeský Otče, z tvé ruky přichází další rok našeho života. Spolu s ním nám přidáváš vše, co potřebujeme ve věcech tělesných i duchovních. Tak tomu bylo v minulosti a věříme, že tak nás budeš provázet i letos. Ne proto, že bychom si to zasloužili, ale proto, že ty se ve své otcovské lásce o své stvoření staráš. Když přicházejí starosti, ty učíš, jak je zvládat, a také k tomu dáváš potřebnou sílu. Když můžeme žít spokojeně v klidné práci, když se nám nebo našim blízkým daří, uvědomujeme si, že to není jen výsledek naší práce, ale že to vše nese na sobě zřetelné stopy tvého požehnání.

S tímto vědomím vstupujeme do dalšího roku. Přichází z tvé ruky čistý a neposkvrněný, nedotčený námi lidmi a našimi často všelijakými záležitostmi. Chtěli bychom činit tvoji vůli, držet se tvého Slova, tvých přikázání, abychom tvé dobré dary nekazili. Prosíme, dej nám být dobrými následovníky Pána Ježíše Krista. Veď a posiluj nás přitom svým Duchem. Nechť uprostřed toho všeho, co se na světě v tomto roce bude dít, poroste i tvé dílo, tvé království: při jednom

každém z nás, v našich rodinách, v tomto sboru, v církvi i v celé společnosti.

Nevíme, co nás v tomto roce čeká. Ale věříme, že v něm budeš s námi. Chceme ti být věrni, prosíme, drž nás při sobě. Buď uprostřed nás a požehnej nám i při těchto bohoslužbách. A buď i s těmi, kteří zde s námi být nemohou. I s těmi, kteří začínají tento rok docela jinak. Buď milostiv nám všem. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého poslyšte z Evangelia podle Jana, 1. kapitoly, prvních 14 veršů:

Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh...

PÍSEŇ č. 209 Ó slunce spravednosti

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého je z První knihy Mojžíšovy, 1. kapitoly, verše 1. až 5. To je i základem kázání:

Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi...

V těchto verších slyšíme, co bylo docela na počátku, na počátku všeho. Dnes je také počátek. Je to sice jenom začátek dalšího kalendářního roku, ale přece odsud – právě dnes – můžeme uslyšet řadu užitečných věcí.

Aby nedošlo k nedorozumění: To, co máme před sebou v prvních verších Bible, je vyznání víry. Vyznání víry, tedy něco úplně jiného než o popis toho, jak vznikl svět, jak vše postupně probíhalo. Proto při výkladu první kapitoly Bible není na místě ani konfrontace, ani pokus o sladění biblického textu s tím, co se o vzniku a vývoji světa píše jinde. Jde o naprosto odlišný záměr, o docela jinou rovinu myšlení. Je přirozené, že se lidé pokoušejí dobrat k počátkům planety Země či vesmíru a přibližně určit, jak to tehdy mohlo být, jak se to dál vyvíjelo apod. K tomu nám však Bible neřekne vůbec nic, to Bibli

nezajímá. V ní (a v její první kapitole) jde o něco úplně jiného: Tady máme před sebou vyznání víry v Pána Boha, vyjádřené příběhem.

Je to stejné, jako když Pán Ježíš vypráví podobenství. Chce například vysvětlit, co je to láska k bližnímu a kdo je náš bližní. Místo teoretického výkladu vypráví příběh o milosrdném Samaritánu. Jsou prostě skutečnosti, na které naše slova nestačí, o kterých lze mluvit skutečně jen v podobenstvích. Právě tak je to s vyprávěním o stvoření světa. Čtu to, ne abych se dozvěděl, jak to všechno na počátku přesně bylo, nýbrž abych poznal, kde u koho je počátek a původ světa, proč Pán Bůh svět stvořil, jaké jsou jeho záměry se světem, a ovšem – a hlavně! – jak se to všechno týká i mne dnes.

Právě to máme slyšet a to si smíme přivlastnit z přečtených veršů: Na začátku všeho je Pán Bůh. Nebe a země není tu náhodou, nevznikla shlukem různých okolností; má svůj počátek; má základ, na kterém pevně stojí. Počátkem všeho je ten velký okamžik, kdy Bůh začíná jednat. Tak to platí i docela osobně pro každého z nás: Můj počátek je u Boha. V jeho rukou. To je ten pevný bod, na kterém stojím. To je základ, ve kterém mohu zakotvit všechny dny svého pozemského bytí.

Jinak řečeno: z věty, že na počátku stvořil Bůh nebe a zemi, slyším doslova evangelium, radostné, osvobodivé poselství pro sebe i pro svět. Dobrou zprávu; takovou, že když ji člověk slyší, tak si s ulehčením vydechne. Prostřednictvím tohoto vyprávění nás Pán Bůh oslovuje a zve: Človče, neboj se, věř ve mne, spolehni se na mne, důvěřuj mi.

Tak to můžeme slyšet (a tak se o to chceme společně sdílet) i pro tento rok. Pán Bůh stojí i na počátku tohoto roku. Je-li nám dopřáno začínat nový letopočet, není to samozřejmé, není to samo od sebe, není to náhoda, je to Boží rozhodnutí, nebo přímo Boží dar. Je za tím dobrý Boží záměr.

Takovýmto evangeliem byla tato kapitola i v době, kdy ji její autor – člověk, Duchem Božím vedený – sepsal a předal svým současníkům, k povzbuzení svých bratří, svého lidu, k posílení jejich víry. Bylo to v babylonském zajetí, v době, která byla pro Boží lid dobou temna, kdy se zdálo, že vše je ztraceno, že jsou sami, opuštěni, že nic nemá cenu. Někteří si dokonce už mysleli, že Hospodin zklamal.

Zanechte všech nadějí, je marné o cokoliv usilovat! Přítomnost i budoucnost – to vše viděli v nejčernějších barvách. Připadali si přesně tak, jak je to ve 2. verši: pusto a prázdno, jako (utopeni) v propastné tůni, všude jen tma. V doslovném i přeneseném smyslu.

Je-li člověk i dnes stále zásobován jen informacemi, co se kde stalo špatného, nedá se tak do jisté míry podobným obrazem charakterizovat i doba, ve které žijeme? V takovémto duchu se nesou mnohé řeči, jak že to dnes na světě vypadá. Možná podobné otázky a černé myšlenky přepadnou, když slyšíme o podvodech, uplácení a podobných jevech. Pusto a prázdno, a nejen po stránce hospodářské, ale i duchovní i mravní. A v poslední době navíc ty stále častější řeči a úvahy, co že nás čeká, čeho bychom se měli obávat, na co že bychom se měli připravit, jak bude všechno horší...

Ale právě do takovýchto pochmurných nálad měl Boží lid slyšet, jak ta věta pokračuje, že za tím neradostným konstatováním o pusté a prázdné zemi následuje ALE. Velké Boží ALE: „Ale nad tím vším se vznášel Boží duch.“ – Tak to smíme a máme slyšet i my. Ano, je tu ve mnohém ohledu pusto, prázdno, je doba temna, z pravdy a lásky zbylo namnoze prázdné heslo, zaplavil nás příval všeho možného, lží, zklamání i docela nehorázného zastrašování. V nejednom ohledu doba temna. Ale nad tím vším, nad tou naší mizerií je tu stále ještě Hospodin, živý a mocný Pán. Bůh, který nezůstává nečinný, ale jedná.

Tuto víru a tuto naději vyjádřil biblický autor vyprávěním o Bohu, který je Stvořitelem a Pánem nebe i země a v jehož rukou je vše – už od samého počátku. Proti ideologii tmy, pověry, násilí, bezmocnosti, kterou byli tehdy zajatí Izraelci obklopeni a která dnes v jiné podobě postihuje i nás, když ji do nás hustí noviny a jiné sdělovací prostředky – proti tomu všemu ukazuje tento Boží svědek k Hospodinu, který stvořil nebe a zemi, který dobře všechno učinil a který dílo rukou svých neopouští.

Právě takhle, jako evangelium o Boží moci, věrnosti a lásce, smíme toto vyprávění číst i my. Jako jistotu, že ať už to na světě vypadá jakkoliv, svět je a zůstává Boží stvoření. Nebe a země vyšly z ruky Boží. Z této ruky přichází dnes nový, další rok. Neděje se to automaticky, žádným samospádem. Je tady proto, že jej tady Pán Bůh

chce mít. Tak to má znít i dnes: do světa nejistoty a rozvrácených vztahů, i do našeho osobního života, do našich rodin, do našich letošních zápasů, snah, usilování. A proto i ten náš všelijaký svět a náš život na něm – při tom všem, co tu leckdy děje – stále má smysl. Bůh s ním i s námi lidmi má své plány. A nepřestává jednat. Něco (a to hlavní) z těch Božích plánů se ozývá hned v dalším verši.

V tomto duchu slyšme poselství prvního dne stvoření: „I řekl Bůh: Buď světlo.“

Světlo. Světlo jako první Boží stvoření. Světlo jako předpoklad všeho dalšího. Světlo jako veliký průlom do všech stávajících temnot. Bůh promluví, a už tu není jen tma, tma jako prostředí vhodné pro strach a všelijaké špatnosti i beznaděj. Svět, který Bůh stvořil, v takovéto tmě nezůstane. Boží svět bude mít světlo. Světlo, které on sám stvořil a jehož zdrojem je on sám. – Tak to později napíše i Jan: že Bůh je světlo a tmy v něm nižádné není (1J 1,5). Tomu odpovídá i jeho první stvořitelský čin. Zatím žádné slunce, žádné nebeské těleso, žádný jiný podobný světelný zdroj. Tyto věci přijdou na řadu až ve čtvrtém dni stvořitelského týdnu.

Tady jde o jiné světlo: o světlo jako vhodné prostředí pro všechno to další, co Pán Bůh na svém světě připravuje. – Můžeme to říci i tak, že stvořením světla Pán Bůh 'rozsvítí scénu', kde se bude všechno další odehrávat, a tím vytvoří předpoklad, aby se jeho dílo správně rozběhlo a pokračovalo. Aby tady na světě i nadále vše mohlo být podle jeho vůle. Stvořením světla je nastartována dobrá budoucnost světa.

A my dnes přímo odsud můžeme slyšet zřetelné poselství pro tento novoroční den: Bůh stvořil světlo. To světlo, které je předpokladem dobrých věcí. Stvořil je i pro tento rok. I pro tento rok stvořil dobré podmínky (klidně můžeme říci: 'nezbytné životní prostředí'), aby tu jeho stvoření – člověkem počínaje – mohlo dobře a šťastně žít, podle jeho vůle, v souladu se svým Stvořitelem a s jeho vůlí. Pán Bůh otevírá možnost, aby se i v tomto roce se věci dály na světle, a ne všelijak pokoutně.

K tomu patří i to, že oddělí světlo od tmy. „A viděl Bůh, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy.“ Prostě udělá pořádek, aby to nebylo smícháno. Aby tu nebylo šero nebo příšeří (jako živná půda pro

všelijaké nekalé, temné síly). Mezi světlem a tmou bude zřetelná dělicí čára. Abychom my lidé věci nepletli. Abychom si nelibovali v šeru, neopouštěli pravdu a nenaletěli polopravdám, nezaměnili lásku za lhostejnost, nesklouzli z víry v evangelium do všelijakých pověr. A mohli chodit v světle. Pán Bůh to neudělal tak, že by jednou provždy tmu odstranil, ale dá a zaručí dostatečný prostor pro dobro. Pro život ve světle. Tmu sice nezlikviduje, ale při nejmenším ji odkazuje na patřičné místo. Tak si to smíme přivlastnit i pro tento rok.

On také hned jedno i druhé pojmenuje. „Světlo nazve dnem a tmu nazve nocí.“ To aby se v tom lidé vyznali. Je dobré věci pojmenovat, nazvat je pravým jménem. Člověku má být jasno: toto je dobro a toto je zlo. Toto Bůh chce a tamto nechce. Toto je jednání, na které se každý může podívat, a tamto zas je něco, co nesnese denní světlo, co se dá páchat akorát v noci. Prostě: toto je dobro a toto je zlo. Proto Bůh hned na počátku stvoří světlo, abychom i my mohli ‚chodit v světle‘. To je naše poslání. Tak nám to klade na srdce i Pán Ježíš, když říká: „Já jsem světlo světa. Kdo mne následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.“ (J 8,12)

Proto Bůh stvořil světlo, aby nad námi tma neměla poslední slovo. Díky Pánu Ježíši Kristu máme před sebou stále otevřenu vpravdě světlou budoucnost. Tento výhled a tuto naději si nenechme od nikoho vzít. V dopise křesťanům do Tesaloniky (1Te 5,5) to apoštol Pavel vyjádřil takto: „Vy všichni jste synové světla a synové dne. Nepatříme noci ani temnotě.“ Tady, v tomto Kristově světle, je naše zakotvení. Tady je domovské právo křesťana. Tma na nás nemá nárok. Patříme světlu. S tímto vědomím (při vší křesťanské pokoře: ‘s tímto sebevědomím’) můžeme i letos žít. Až sem sahá evangelium prvního stvořitelského dne. V tomto smyslu přijmeme i tento začínající rok.

Amen

MODLITBA

Náš Pane, opět nám dáváš možnost začít nový úsek našeho pozemského života. Co všechno od tebe můžeme na tuto svou další životní cestu přijmout! Věříme, že nás budeš i nadále provázet. Veď

nás svým Duchem, abychom ti rozuměli a ve všem se na tebe uměli spolehnout. Amen

PÍSEŇ č. 248 Ježíše se nespustím

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, v tobě k nám přichází jistota, že nejsme v područí tmy, ale že jsme syny a dcerami světla. Odežeh od nás všechny skutky temnoty a dej, ať je při nás patrné tvé světlo, tak aby se při nás a na tomto tvém světě co nejvíc uskutečňovala tvá vůle, aby tu rostlo tvé království; ke tvé chvále, k našemu dobru i ke spáse všeho stvoření.

V přímluvné modlitbě myslíme na všechny, kteří jsou zavaleni temnotou: Kolik je takových míst, nejen zde, ale i jinde ve světě. Prosíme za nemocné, hladové, vězněné, ponižované, kteří musí snášet všelijaké nespravedlnosti a krutosti. Myslíme na dospělé i na děti. Myslíme na ty, kteří utíkají ze svých domovů v představě, že jinde je čeká lepší život. Prosíme, smiluj se nad nimi i nade všemi, kteří mohou nějakým způsobem pomoci. Dej i nám poznat, co bychom mohli učinit. Smiluj se nad námi všemi.

Ale myslíme i na všelijakou temnotu, která není daleko od nás. Na lidi nešťastné, zklamané, opuštěné a zrazené. I na ty, kteří si své trápení a neštěstí zavinili sami. Posiluj všechny, kteří mohou podat pomocnou ruku. Dej, ať je tento rok i rokem mnohé dobré a účinné pomoci. Ukaž nám, kde přitom může být i naše místo. Pane, buď nám milostiv.

Společně tě prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Vy všichni jste synové světla a synové dne. Nepatříme noci ani temnotě. Nespěme tedy jako ostatní, nýbrž bděme a budme strážliví... Oblecme si víru a lásku jako pancíř a naději na

spásu jako prilbu. Vždyť Bůh nás neurčil k tomu, abychom propadli jeho hněvu, nýbrž abychom došli spásy skrze našeho Pána Ježíše Krista. On zemřel za nás, abychom my, ať žijí nebo zemřeli, žili spolu s ním. Proto se navzájem povzbuzujte a buďte jeden druhému oporou. (1Te 5,5–11)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 67 Ó Pane, smiluj se nad námi

DAVIDOVA ODEVZDANOST

po Novém roce

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého.

Milé sestry, milí bratři, vítám vás na dnešních bohoslužbách a zdravím vás slovy apoštola Petra: *Pokoj všem vám, kteříž jste v Kristu Ježíši.*

Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. Dopřává mi odpočívát na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod, naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno. I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsi ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují.
(Ž 23, 1–4) Amen

PÍSEŇ č. 8 Vstříc tobě, Bože, celá země plesá

MODLITBA

Pane Bože, v Ježíši Kristu náš laskavý Otče, přicházíme před tebe vděčně a s chválami – za nový den, za nové příležitosti, které před námi otevíráš. Děkujeme za lidi, které potkáváme, za úsměvy, které nás vítají i dnes, za podané ruce, za radost ze setkání.

Tu radostnost však nemálo ruší naše pýcha nebo strach, velikášství nebo malost. Jak jen se můžeme postavit před tvou tvář? Ty vidíš, co je skryto v našich srdcích, co zamýšlíme, odhaluješ naši zahleděnost do sebe. Vidíš, jak posuzujeme a soudíme své bližní, jak tvrdě jednáme a jak málo máme porozumění pro druhé. Kolik času věnujeme zbytečností. Ty také dobře víš, že v nás hluboce koření touha odplácet zlo zlem.

Chceme se ti, Pane, odevzdat. Chceme odložit všechno, co nás od tebe táhne pryč. Chceme dát prostor tvému působení, tvému Duchu, aby nás obnovil ke tvému obrazu a aby mezi námi obnovil

společenství, založené na lidské blízkosti, solidaritě a porozumění.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše: z kapitoly 18. prvních pět veršů a z kapitoly 19. verše 13. až 15.:

V tu hodinu přišli učedníci k Ježíšovi s otázkou: Kdo je vlastně největší v království nebeském?...

Tehdy k němu přinášeli děti, aby na ně vložil ruce...

PÍSEŇ č. 631 Nám pomoz, Pane milý

KÁZÁNÍ

Základem kázání je 131. žalm:

Poutní píseň Davidova. Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu, nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě je ve mně má duše. Čekej, Izraeli, na Hospodina nyní i navěky.

131. žalm je připisován králi Davidovi, který se zde cele odevzdává Hospodinu. Tato jeho odevzdanost se projevuje v celém jeho životě. Jak? Připomeňme si to, jedno po druhém.

Jako mladý pastýř ovcí byl pomazán za izraelského krále, a tahle nečekaná pocta mu vůbec nestoupala do hlavy. „Neměl domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Choval se klidně a tiše.“

Do boje s Goliášem odcházel se slovy: „Hospodin, který mě vytrhl ze spáru lva a medvěda, ten mě vytrhne i ze spárů tohoto Pelištejce.“ To je odevzdanost, která se nevzdává, protože ví o tom, který je silnější, který je zaštitěním našeho života. Odevzdanost, která se projevívá odvahou.

Později měl možnost odstranit panujícího krále Saula, který ho pronásledoval. David to však neučinil, ale trpělivě a s pokorou čekal,

až přijde jeho čas. To je odevzdanost, která nebere věci svévolně do svých rukou. Odevzdanost, která se projeví vytrvalostí a čekáním.

David – už jako král – plný radosti bujaře poskakoval a točil se před schránou Hospodinovou, i když jeho manželka Míkal jím kvůli tomu v srdci pohrdla. To je odevzdanost tomu, co je Boží, i když to v lidských očích může vypadat jako bláznovství.

Král David, jak si ho podle Bible představujeme, byl ryšavec s krásnýma očima. Muž z masa a kostí, který se vrhal do situací, které se mu otevíraly, bojoval tělo na tělo, miloval naplno, muzicíroval a tančil. Nebudeme zamlčovat ani Davidovo cizoložství a úkladnou vraždu, i to k němu neoddělitelně patří. Zatímco jeho muži bojují proti Amónským, David v královském paláci, daleko od bojů, podléhá pokušení moci a pokušení zakázaného ovoce. Jedno sejití z cesty, jedna noc stačí k tomu, aby se i u něho roztočilo soukolí zapírání, maskování, vymýšlení, a když nic z toho nepomohlo, zametá David stopy svého hříchu tím, že dá podvedeného manžela Urijáše zabít. Díky proroku Nátanovi však poznává David sám sebe a svůj hřích, a tak přichází a opět se pokorně odevzdává Bohu. Božímu soudu i Božímu milosrdenství.

I takovému Davidovi je žalm 131. připsán a není to ironie. Možná právě až pokání nebo obrácení může člověku otevřít ústa pro takové vyznání, jaké z žalmu zaznívá. Je to vyznání velice osobní – nasvědčuje tomu už první osoba jednotného čísla. „Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu.“ David poznává svou malost, svou ne-moc, svůj hřích, a odevzdává se Bohu.

Ne že by rezignovaně skládal ruce v klín. David byl velmi činorodý a měl odhodlání – přesto však dochází k poznání, že mnohé z dění okolo má přenechat Bohu a nevměšovat se mu do jeho jednání; nehledat vlastní cesty, nespolehat na vlastní chytrost, ale svěřit vše Božímu vedení.

Když přijal zaslíbení, že bude králem, nehledal páky, jak se kralování zmocnit, ale dokázal velice dlouho a trpělivě čekat. Věděl, že ten, komu uvěřil, dokáže svá zaslíbení naplnit. Bez tohoto důvěrného vztahu by později sotva unesl léta vyhnanství a odmítnutí od vlastního

lidu. Kolik z nás by na jeho místě skončilo v hořkosti, zatrpklosti a možná i doživotním pocitu křivdy.

Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu. Namísto toho, abychom se hnali za velkými věcmi a vměšovali se do věcí, které nemůžeme ovlivnit, jsme Bohem zváni, abychom po Davidově vzoru zklidnili a ztišili svou duši prostým vnímáním Boží blízkosti, věrnosti a ničím nezasloužené přízně.

David zpívá dál: „Nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě je ve mně má duše.“ Dítě odstavené od matčina prsu je nádherný obraz klidu a důvěry, kterou David zažívá. U toho odstavení se na chvíli zastavme. Dá se totiž vyložit dvěma způsoby. Dítě odstavené od prsu matky může znamenat stav po nakojení, kdy je dítě nasyceno a může spočinout v náruči maminky nebo tatínka. Dítě je spokojeno – zažívá pokoj.

Odstavení však také může znamenat, že dítě už je tak velké, aby přestalo pokrm vymáhat. Ví už, že rodiče jídlo připraví v pravý čas, a už dokáže jen tak spokojeně odpočívat v náruči mámy nebo táty. Oceňuje spíš přítomnost rodiče, jeho blízkost a objetí. Když bylo malinké, tak si velikost (a bezpodmínečnost) rodičovské lásky neuvědomovalo. Postupně však roste a dochází mu ta nepochopitelná láska, která miluje a neklade si žádné podmínky.

I my – křesťané postupně rosteme jako Boží děti a postupně rosteme i ve vnímání vztahu k Bohu. Prohlubuje se naše porozumění vztahu Boha k nám. Odkláníme se postupně od pohledu na Boha jako na nadpřirozený zdroj toho, co chceme nebo si myslíme, že potřebujeme. Nečekáme už především zázraky, hledáme Boží přítomnost. Neočekáváme, že nám Bůh dá odpovědi na všechny naše otázky. Že vyhoví všem našim prosbám. Dříve či později začínáme vnímat a oceňovat už samotnou přítomnost, blízkost, náklonnost Otce, o kterou se můžeme opřít.

David zpívá: u Boha je mi dobře. Chci u něho a s ním jenom tak spočinout. Netěkat, nehledat jinde naplnění svých potřeb. Přestat si vymýšlet a plánovat všechno možné, a nechat si prostě čas. Pěstovat důvěru a spolehnouti na svého Stvořitele.

To znamená: pěstovat důvěru k nebeskému Otci, jak nám ji ukazuje a otevírá Ježíš Kristus. Ten, který nám Boží blízkost prostředkuje. Amen

MODLITBA

Náš Pane, myslíme na dny, které jsou před námi. Chceme se odevzdat tvému vedení, rozpoznávat tvoji vůli a počínat si tak, aby se to tobě líbilo. Prosíme, buď nám nablízku a měj s námi trpělivost. Amen

PÍSEŇ č. 383 Mne zajmi, Pane můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLIBA

Pane Bože, myslíme teď před tebou na to, na co všechno klademe důraz, jak často se soustředujeme na věci nepodstatné, kolik formálnosti a povrchnosti je mnohdy i v našem přístupu k životu i ve zbožnosti. Prosíme tě o upřímnost a prostotu v myšlení i jednání.

Děkujeme za tvé objetí i za oběť tvého Syna Ježíše Krista. Dává nám sílu aspoň zkoušet přemáhat zlo dobrem, povzbuzuje, abychom nepřestávali mluvit s těmi, které bychom radši odepsali nebo kteří jsou pro nás nedůvěryhodní. Povzbuzuje nás nevidět život jen rozdělený na to, co je pro nás ziskem a co ztrátou, nekalkulovat.

Dej, ať ti ponecháme prostor v rozhodování i v jednání.

Myslíme na všechny, kdo jednají povýšeně a přezíravě. Na ty, kdo jsou zaslepeni mocí, slávou, touhou po bohatství.

Prosíme za ty, kteří zahořkli kvůli špatným zkušenostem s druhými a netuší nebo zapomněli, co všechno od tebe dostávají.

Myslíme na ty, kteří tvou péči potřebují obzvlášť, třeba proto, že se ti postupně odcizují nebo je od tebe odděluje nějaké velké trápení.

K tobě jako k dobrému Otci se modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Slova poslání čtu z knihy Přísloví:

*Těchto šest věcí Hospodin nenávidí a sedmá se mu hnusí:
Přezíravé oči, zrádný jazyk, ruce, které prolévají nevinnou
krev, srdce osnující ničemné plány, nohy rychle spěchající za
zlem, křivý svědek, který šíří lži, a ten, kdo vyvolává mezi
bratry sváry. (Př 6, 16–19)*

POŽEHNÁNÍ

*Izraeli, doufej v Hospodina, je tvou pomocí a štítem. Áronův
dome, doufej v Hospodina, je tvou pomocí a štítem. Vy, kdo se
bojíte Hospodina, doufejte v Hospodina, je vám pomocí
a štítem. Hospodin na nás pamatuje, on nám žehná: žehná
domu Izraele, žehná domu Áronovu, žehná těm, kdo se bojí
Hospodina, jak malým, tak velkým. Amen*

PÍSEŇ č. 703 Pokoj vám

VEZMI, CO TI PATŘÍ, A JDI po Zjevení Páně

VSTUPNÍ SLOVA

Milost Pána Ježíše buď s vámi!

*Utíkám se k tobě, Hospodine, kéž nejsem nikdy zahanben...
Bud' mi skalním příbytkem a budu se tam uchýlovat stále. (Ž
71,1.3 Amen*

PÍSEŇ č. 71 V tebe doufám, Hospodine

MODLITBA

Pane Bože, přicházíme takoví, jací jsme, se všemi slabinami těla i duše, a proto tě prosíme o milost, lásku a odpuštění. Skloň se k nám ve své laskavosti. V tobě je naše naděje, protože ty nám dáváš i výhled do budoucnosti. Přemáháš překážky, které se nám stavějí do cesty, a otevíráš nám oči pro své podivuhodné skutky. Chceme tě za to oslavovat se vším tvým lidem v naší zemi a po celém světě.

Děkujeme, žeš poslal svého Syna Ježíše Krista, aby nás přiváděl k tobě a aby z nás rozličných lidí tvořil jedno společenství církve. Děkujeme za radostnou zvěst, kterou můžeme slyšet a která nás volá k pravému životu. Prosíme tě, mluv k nám i dnes, buď svým Duchem přítomen mezi námi a zapaluj naše srdce pro své dílo. Dej, ať přinášíme ovoce z darů, které nám svěřuješ. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Dnešní první čtení Pisma svatého je zapsáno nejprve v proroctví Jeremiášově, v kapitole 9., ve verších 22. a 23. a pak v Listu apoštola Pavla Římanům, v 9. kapitole, od 22. do 26. verše:

Toto praví Hospodin: „Ať se moudrý nechlubí svou moudrostí...”

Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé...

PÍSEŇ č. 252 Buď chválen, milý Ježíši (1–5)

KÁZÁNÍ

Základ kázání je vzat z Ježíšova podobenství o dělnících na vinici, z 20. kapitoly Evangelia podle Matouše, kde ve verších 14. a 15. čteme:

Vezmi, co ti patří, a jdi. Já chci tomu poslednímu dát jako tobě... Nebo snad oko tvé závidí, že jsem dobrý?

V Bibli je vyslovena zásada, že si dělník zaslouží svou mzdu a že mu nesmí být zadržena. To je správná zásada a všechna sociální hnutí se jí dovolávají: Chceme spravedlivou mzdu. Není správné, aby byl kdokoli závislý jen na libovůli svého zaměstnavatele.

V podobenství o dělnících na vinici je mzda domluvena: za celodenní práci při sklizni bude vyplacen jeden denár. Ti, kdo pracovali od rána do večera, jej také nakonec obdrží. Příběh je ovšem složitější: během dne jsou najati další dělníci, kteří pochopitelně odpracují kratší dobu a odvedou tedy méně práce. Podle toho by měla vypadat jejich odměna. Tak to jistě všichni účastníci příběhu očekávali. Při výplatě však došlo ke dvěma překvapením: jednak byli nejdříve vyplaceni ti, kdo do práce nastoupili poslední, což se kupodivu událo před zraky ostatních, jednak obdrželi všichni stejně, totiž celý denár, jako by pracovali od samého rána.

Snad je to příběh částečně vymyšlený, snad se něco takového či podobného občas stalo anebo děje. Jedno je však dopovězeno: ti, kdo dostali mzdu podle úmluvy, se cítí ukřivdění či poškozeni. Proč také nedostali přidáno? *Reptali proti hospodáři: tihle poslední dělali jedinou hodinu, a tys jim dal stejně jako nám, kteří jsme nesli tíhu dne i vedro.* Jak je to tady s právem? Jakého práva se dovolávají? Zaměstnavatel jim však řekne: *Nesmluvil jsi se mnou denár za den? Vezmi si, co ti patří, a jdi. Nebo snad tvé oko závidí, že jsem dobrý?*

Ježíšova podobenství hovoří o Božím království, o novém věku, o Boží milosti. Poměrně jednoduchým způsobem vypovídají o tom, co je nepochopitelné a co nepochopitelné zůstane, dokud Pán

Bůh člověku neotevře oči a srdce pro své úmysly, pro své cesty. Na rozdíl od vztahů mezi lidmi neplatí mezi Bohem a člověkem běžné účetnictví. Tady nerozhodují zásluhy, jak bychom se domnívali, ale právě milost. Naše mzdové tarify do tohoto očekávaného nového věku nepatří.

A to nemá zůstat pouhou teorií. Bylo by nesprávné, kdyby se nový věk už dnes nepromítal do církve. Obnovený Boží lid je už předzvěstí věku milosti, a proto v něm vlastně není místo pro nějaké zasloužilé či zakládající členy. S tím byly starosti už v rané církvi, o tom čteme i v Bibli, a zřejmě je tomu tak ve všech dobách. Skutečně jsou lidé, kteří v církvi mnoho vykonali, a my bychom si toho měli vážit. Jistě si na ledakoho takového vzpomeneme. A církevní dějiny jsou plné velkých osobností. Někteří lidé jsou v církvi doma od samého dětství jako starousedlíci. A přece to Pán Bůh nepokládá za zásluhu, ale je to všechno dílo jeho milosti. Tady je také rozdíl v hodnocení světců v katolicismu a protestantismu. Vážit si jich a učit se od nich můžeme všichni, ale nebudeme jim proto připisovat vyšší stupeň svatosti. Do Božích věcí přece nechceme a nemůžeme vnášet svá lidská měřítka.

At' se moudrý nechlubí svou moudrostí, at' se bohatýr nechlubí svou bohatýrskou silou, at' se boháč nechlubí svým bohatstvím. Tak jsme to slyšeli už z úst starozákonního Jeremiáše. Není zcela jasné, koho tu tento prorok oslovuje. Možná lidi, kteří odhadují další vývoj událostí, což je samo o sobě jistě potřebné, nebo lidi, kteří jsou schopni jednat i s použitím vojenské síly, nebo lidi hospodářsky zajištěné. „Moudří“ a „bohatýři“ tu musejí být, majetek je potřebný. Jenom ta chloubka není na místě, vždyť nikdo to nemá najisto ve svých rukou. *Chce-li se kdo něčím chlubit, at' se chlubí, že je prozíravý a zná mne..., neboť já Hospodin prokazuji milosrdenství a vykonávám na zemi soud a spravedlnost.* Mysleme na Boží moc a na Boží pravomoc, a pýcha nás přejde. Pán Bůh nám ukáže nejenom naše meze, ale také naše možnosti.

Apoštol Pavel nám zase ve svém dopise do Korintu dává za vzor jakéhosi duchovního sportovce. *Každý závodník se podrobuje všestranné kázni. Oni to podstupují pro viditelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný.* Zvěstování evangelia tu kázeň vyžaduje, člověk je

prostě ve službě, ale má také zaslíbení odměny od Boha. *Běžte tak, abyste ji získali.* Z předchozího oddílu je patrné, jak zvláštním způsobem apoštol zachází (hospodaří) se svou osobní svobodou: nakládá s ní tak, aby mnohé získal, a tak aby se líbil Bohu. Nevyzdvihuje sebe, ale slouží. Slouží druhým k víře. Jde mu o to, aby měl uznání u Boha, nikoli uznání a chválu od lidí. Jde o to nepomíjitelné, tedy neviditelné.

V předvelikonočním období si církev znovu uvědomuje, jak je Kristova cesta obtížná, jak naráží na nepochopení. Dobro se někdy jeví až jako nesrozumitelné, když vybočuje z vyjetých kolejí. Láska je moudrá, prospěšná, a proto překračuje naši vypočítavou rozumnost a naše přirozené, sobecké myšlení. Má širší obzory, myslí dále a sleduje více. Nikomu nekřivdí, jak by se někomu mohlo zdát, ale uvádí věci na pravou míru. Tím uvádí v úžas. Boží myšlení se od lidského stále odlišuje, nový věk se nekryje se starým, milost je pořád něco jiného, něco mnohem víc než naše zásluhy. Je to dar, na který vlastně nikdo nemá nárok. Je to veličina, která se nedá násobit a ke které už se nedá nic přičítat. Milost je prostě všechno. Takto dává Bůh sebe sama, své srdce. Cožpak je to málo? Je tu nějaký důvod k reptání? *Vezmi si, co ti patří, a jdi!* Amen

MODLITBA

Pane Ježíši, tvé skutky v nás vzbuzují úžas, protože jsi nesmírně dobrotivý a laskavý. Dáváš více, než si zasluhujeme. Otevíráš doširoka dveře do svého lidu, a přece jej utváříš podle své vůle. Prosíme, dej, ať tomu rozumíme. Dej, ať to přijmeme. Vždyť i my jsme ti, kdo přijímají mnohem víc, než na co mají nárok. Amen

PÍSEŇ č. 425 Skloň se k nám svou milostí

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nebeský Otče, dej, aby církev následovala svého Pána a Spasitele, a tak rostla v jednotu, kterou si přeješ. Přimlouváme se za její pracovníky a ostatní údy. Zvláště prosíme za ty, kdo jsou vystaveni těžkým zkouškám. Odevzdáváme ti také svět s jeho bolestmi a strádáním, nepokoji, nenávistí a hrůzami. Prosíme tě za mír a spravedlnost pro všechny lidi. Povolávej nám i světu dobré vůdce a osobnosti usilující o nápravu věcí. Buď s lidmi nemocnými, postiženými, starými, opuštěnými a sklíčenými. Podpírej ty, kdo o ně pečují. Prosíme také za děti, rodiče, učitele a vychovatele. Vlévej jim do srdce moudrost a zodpovědnost. Uč nás milovat přírodu, která nás obklopuje.

Přijmi ještě naše společné volání: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Zlého se chraňte v každé podobě. (1 Te 5,22)

POŽEHNÁNÍ

Přijměme ujištění o Božím požehnání, jak je vyslovil už Mojžíš:

Domov je v odvěkém Bohu, na jeho věčných pažích. (Dt 33,27)

Amen

PÍSEŇ č. 484 Buď žehnán svazek ten (1)

MÁME POKOJ S BOHEM

postní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista, který sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás vysvobodil z nynějšího zlého věku podle vůle našeho Boha a Otce.

Ved' mne cestou své pravdy a vyučuj mne, vždyť jsi Bůh, má spása, každodenně skládám svou naději v tobě. Hospodine, pamatuj na svoje slitování, na své milosrdenství, které je od věčnosti. (Ž 25,5n) Amen

PÍSEŇ č. 190 V své rozličné úzkosti

MODLITBA

Mnohé naše nepravosti nás vzdalují, náš Bože, od tebe. A my nedokážeme napravit to všechno, co jsme pokazili. Nejsme schopni se k tobě sami navrátit. Nebýt tvého odpuštění a přebohatého milosrdenství, zcela bychom zbloudili. Vyznáváme to a prosíme, smiluj se nad námi hříšnými.

Ty jsi na nás ale nezanevřel, vždy znovu se rozpomínáš na svou milost. Hledáš nás a v Ježíši Kristu jsi nás skutečně našel. To díky němu se k tobě můžeme obracet. Stal ses nám znovu blízkým, přestože my jsme se ti vzdálili. Tak jsi projevil naplno svou lásku ve svém Synu.

Děkujeme a chválíme tě za toto tvé jednání. Děkujeme, že s námi zůstáváš, že nelitoval dlouhé cesty za námi. Vyjadřujeme svou vděčnost za to, že neváhal vstoupit do naší bídy a snížil ses k nám. Děkujeme i za jasné odhalení naděje pro člověka a pro celé stvoření, naděje na ospravedlnění před tebou, naděje, kterou si smíme v Duchu svatém přivlastnit. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Jana, kapitoly 15., od 18. do 21. verše:

Nenávidí-li vás svět, vězte, že mě nenáviděl dříve než vás...

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji (1–4)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které je i základem kázání, je z Listu apoštola Pavla Římanům, z 5. kapitoly, první 4 verše:

Když jsme tedy ospravedlněni z víry, pokoj máme s Bohem...

„Máme pokoj s Bohem“, sestry a bratři, žijeme s Bohem v míru. Válečná sekera je zakopána. To je první obraz, který v několika slovech vymaluje apoštol Pavel v naší představivosti. Vzájemný pokoj a mír, který je nastolen po předchozím napětí, ba přímo nepřátelství.

Vezměme v úvahu, jak končívají naše lidské konflikty. Většinou buď úplným vyčerpáním obou soupeřících stran, anebo naprostým pokořením a zničením jedné ze stran konfliktu. A když se ani jedna z těchto variant neprosadí, konflikt doutná a táhne se, vede se nekonečná poziční a zákopová válka, která trvá dlouhé roky, ba desetiletí. Dosáhnout smíru jinak, třeba kvůli soucitu s lidmi postiženými boji, nebo prostě díky zdravému selskému rozumu apod., to neumíme.

Ano, i takové skutečnosti našeho světa má apoštol před očima, když píše: „Máme pokoj s Bohem.“ Jsme smířeni s Bohem, žijeme s ním v míru. My, kteří jsme ten konflikt začali, nejsme silou a mocí donuceni ke kapitulaci, nebyli jsme „vyhladověni“ ani jiným způsobem přivedeni na pokraj zhroutení.

A přesto ten vzájemný konflikt, za který můžeme a za který bychom měli být hnáni k zodpovědnosti, skončil. Již se mezi námi a Bohem víc nebojuje, ale panuje mír. A to nikoliv proto, že my bychom si Boha něčím usmířili nebo naklonili. Nebyli jsme to my, kdo přišel s nabídkou narovnání vztahů a obnovení poklidného způsobu soužití. Jak je patrné na našich pozemských konfliktech, my to ani

neumíme, pořádně se usmířit. A tak s tímto řešením přichází sám Bůh. Nevnučuje nám je silou, ale koná to pro svou lásku k nám. Žijeme v míru s Bohem, protože on nás sám se sebou usmířil skrze svého Syna Ježíše Krista. Bůh ukončil konflikt, který my jsme začali. A nevymáhá na nás válečné reparace, nepředepisuje nám povinné splátky, nepočítá dluhy a úroky. Sám učinil všemu konec, dobrý konec. Jako první podal ruku ke smíru. A tak díky tomu „máme pokoj s Bohem“.

Poté načrtne apoštol obraz druhý: „Skrze Ježíše Krista jsme vírou získali přístup k této milosti.“ Skrze co se vychází a vchází? No přeci skrze dveře, vrata, brány. Asi nás v této souvislosti napadnou výroky Janova evangelia, kdy Ježíš říká: „Já jsem dveře, kdo vejde skrze mne, bude zachráněn.“ (J 10,9) „A nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (J 14,6)

Ty dveře vedoucí k milosti jsme si my lidé zabouchli a nemáme klíč, abychom je sami znovu otevřeli. Byli jsme od milosti odděleni neprostupnou překážkou. Ale Bůh nás v tom nenechal. Skrze svého Syna nám zbudoval nový přístup k milosti. Otevřel, odemkl přístupový vchod, abychom mohli vejít. „Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít.“ (Zj 3,8)

A tak máme přístup k Bohu a k jeho milosti v životě i ve smrti, zde na světě, i když tento svět opustíme. Boží otevřenosti se nikdo a nic nemůže postavit a nemůže ji zrušit, nemůže ji více proměnit a znovu zvrátit v uzavřenost. „Máme skrze Ježíše Krista přístup k milosti.“ My jsme k ní mohli vejít, vstoupit a nyní „v ní stojíme“. Také bychom mohli říci: stojíme na ní. Na ní jsme založeni, ona je základem pro naše životy. Na ní budujeme svůj život, podobně jako někteří budují svou kariéru na svém vzdělání, na svých schopnostech a na tom, co všechno jsou ochotni udělat, kam až jsou ochotni zajít. Tak my budujeme svůj život na milosti Boží, ne sami na sobě, ani na tom, co nabízí tento svět. „Stojíme v milosti.“ To ona určuje náš pohled na svět i na život.

Proto může apoštol napsat, že se chlubíme nadějí, ale také utrpením. Chlubit se nadějí, to by bylo pochopitelné. To je totiž něco lákavého, přitažlivého. To druzí lidé ocení. Máme-li naději, pak se jistě není zač stydět. Ovšem v případě utrpení je to přeci jen podivné. Chlubit se jím? Neměli bychom je spíš maskovat? Nevystavovat na

odiv? Vždyť to všechny případné zájemce o křesťanskou víru musí přece zákonitě odradit. Nebo snad ne?

Pro apoštola Pavla je utrpení spolupodílem na údělu Ježíše Krista. Náš Pán přeci také trpěl. Bylo by bláhové myslet si, že se lze vírou v něj utrpením tohoto času vyhnout. Nelze. To by totiž bylo jako snaha vstoupit do prostoru Boží milosti jinými dveřmi, než kterými se stal Kristus. Bylo by to nepřijetí té podané Boží ruky s nabídkou míru a pokoje. Byla by to snaha získat si toto smíření jinak. A jak jsme již naznačili výše, to zkrátka nejde.

„Chlubíme se i utrpením“, protože z něj roste vytrvalost, jako další krok následuje osvědčenost a odsud pramení naděje. Kruh se uzavřel. Dospěli jsme opět k naději. A apoštol nehodlá zamlčovat ani jedinou, byť nepříjemnou a nepopulární součást té cesty. Utrpení k ní patří. Ne jako trest za naše viny, ne jako rány seslané na nás od rozezleného božstva, ale jako podíl na utrpení Páně, jako krok na cestě do plnosti Boží slávy. „Z utrpení roste vytrvalost, z vytrvalosti osvědčenost a z osvědčenosti naděje.“

Tak ani utrpení, kterého jsme svědky kolem nás nebo které sami prožíváme, není argumentem proti naší víře a proti Boží lásce. Ale patří k cestě Kristově i k cestě jeho následovníků. Utrpení jako jeden stupeň na cestě k naplnění naděje, k dosažení cíle Boží slávy.
Amen

MODLITBA

Také my, náš Pane, vyhlížíme tvůj pokoj. Dej, ať nepropadáme falešným nadějím, ale nacházíme pevný základ v tvé milosti. Dej, ať nechceme jen budovat chatrné lidské projekty ráje na zemi, ale kéž vyhlížíme tvé přicházející království s tím, co skutečně přináší. Amen

PÍSEŇ č. 258 Můj Ježíš mé jest žití

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, díky tobě nikdo není Bohu tak vzdálen, aby nemohl doufat v Boží milosrdenství a v Boží pomoc. V tom je naděje pro všechny, kdo se ztrácejí a vzdalují.

Prosíme tě za ty, kdo již slyšeli o tvé lásce, kdo ji mohli uprostřed tvé církve zažívat, a přesto se ti vzdalují a ze společenství církve se vytrácejí. Jdi za nimi, nově je oslovuj a přiváděj je zpět. Posílej nás za nimi a čiň si z nás nástroje svého díla.

Prosíme tě za ty, kdo ještě neměli možnost poznávat tvou lásku. Posílej za nimi své učedníky v moci Ducha svatého, aby jim i uprostřed bolesti a utrpení dávali poznat naději; aby i těm, kdo se cítí zajištění, neomylní a spokojení, dávali zahlédnout pravý život.

Prosíme za ty, kdo se v zoufalství dopouštějí nespravedlností. Dávej nalézt cestu ven z bludných kruhů zla.

Přimlouváme se za ty, kdo jsou osedláni závislostmi, posedlí zvrácenými touhami a spoutáni silami a tlaky, na něž sami nestačí. Nedej jim podlehnout, ale buď jim oporou. Ať tvá moc osvobozuje a léčivě působí.

Prosíme za narušené vztahy mezi manželi, mezi generacemi, mezi národy a národnostmi. Vnášej do nich svůj pokoj. A obdarovávej svým pokojem i ty, kdo se strachují Boha a děsí se jeho trestů. Dávej poznat Boží lásku a vyučuj pravé Boží bázni, totiž víře.

Ve tvém jménu se společně nahlas k Bohu modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Odhodlaně se tedy připravte ve své mysli, buďte střízliví a celou svou naději upněte k milosti, která k vám přichází ve zjevení Ježíše Krista. (1Pt 1,13)

POŽEHNÁNÍ

*Pán je věrný; on vás posílí a ochrání od zlého. A Pán nechť
řídí vaše srdce k Boží lásce a k trpělivosti Kristově. Amen*

PÍSEŇ č. 449 Pochválen budiž Pán Bůh náš

ŠIMON Z KYRÉNY

předvelikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodin je blízko těm, kdo jsou zkrušeni v srdci, zachraňuje lidi, jejichž duch je zdeptán. Mnoho zla doléhá na spravedlivého, Hospodin ho však ze všeho vysvobodí. Ochraňuje všechny jeho kosti, nebude mu zlomena ani jedna. Hospodin vykoupí duše svých služebníků, nikdo z těch, kteří se k němu utíkají, vinu neponese. (Ž 34, 19–23)

PÍSEŇ č. 311 Kristus příklad pokory

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, nastal předvelikonoční čas, v němž si připomínáme tvou cestu utrpení. Je pro nás těžké smířit se s myšlenkou, že jsou chvíle, kdy nám zdánlivě nepomáháš a valí se v nich na nás samé bolesti a trápení. Je těžké smířit se s myšlenkou, že cesta kříže patří i k našemu životu a víra v tebe nám nepřináší jen výhody. Ale díky tvé odvaze, pokoře a statečnosti víme, že cesta kříže neznamená prohru, ale na jejím konci je zmrtvýchvstání. Proto ani naše trápení neznamená konec, ale smíme věřit, že z něj budeme vysvobozeni – ne smrtí, ale novým životem, novou radostí, novou nadějí, novým přijetím. To nám dává sílu snášet těžkosti života s pokorou a trpělivostí, i když je to někdy mnohem těžší, než jsme si mysleli. Pane, díky, že s námi zůstáváš nejen ve dne, kdy svítí sluníčko, ale i v noci, kdy máme ze všeho strach a nevíme, co nás čeká. Díky, Pane, že jsi před námi prošel tím nejtěžším a dáváš nám sílu vydržet, co bychom sami nezvládli. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Evangelia podle Marka z 15. kapitoly vyslechněte verše 20. až 34.:

Když se Ježíši dost naposmívali, svlékli mu purpurový plášť a oblékli ho zase do jeho šatů. Pak ho vedli ven, aby ho ukřižovali. Cestou přinutili nějakého Šimona...

PÍSEŇ č. 320 Ó hlavo plná trýzně

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Jana, 8. kapitoly, 34. verš:

Zavolal k sobě zástup s učedníky a řekl jim: Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuje mne.

Milí bratři a milé sestry! V dnešním kázání se soustředíme na postavu, která s významem a smyslem Ježíšova ukřižování nemá zdánlivě nic společného. Na Šimona z Kyrény, který se do pašijního příběhu dostal proti své vůli. Jeho vlastí byla severní Afrika. Snad to byl poutník, který přišel do Jeruzaléma na velikonoční svátky. Možná se již se svou rodinou v Jeruzalémě usadil. Nyní se z krátké cesty – jen co bylo dovoleno ve sváteční den – vracel zpátky do města. O Ježíšovi patrně mnoho nevěděl. Možná se s ním dnes setkal vůbec poprvé. Ale hned je vtažen přímo do centra dění. Římští vojáci mu přikážou, aby nesl Ježíšův kříž. Cožpak mohli jen tak někoho přinutit k takovéto službě? Ano, bylo to tzv. právo jedné míle, kterému byli podrobeni všichni obyvatelé okupovaných provincií. Nejčastěji šlo o přenášení břemen a nákladů pro potřeby vojenské správy. Bylo to ponižující a pro mnohé Izraelce to byl jeden z mnoha důvodů k nenávisti a touze po pomstě.

Ježíš jednou řekl: „Bude-li tě kdo nutit na jednu míli, jdi s ním dvě.“ Nyní je však on sám tak slabý a zubožený, že vojákům nezbylo než využít svého práva a naložit těžký dřevěný trám na záda náhodného kolemjdoucího.

Šimon se mohl právem ptát: „Proč zrovna já? Co mám s tím Galilejcem společného? Vždyť jsem nic neprovedl. Proč mám nést kříž

jako nějaký otrok a vzbouřenec?“ A má pravdu. Je to nespravedlivé. Je to krutý omyl. Nemá to logiku, ale Šimon ví, že nemá na vybranou. Musí se podrobit. Musí poslechnout. Musí nést cizí kříž, nechce-li na něm být sám ukřižován.

Čekali bychom, že se takový člověk, až splní svůj potupný úkol, co nejrychleji ztratí a bude se snažit na tuto chvíli zapomenout. Ale zdá se, že tomu tak není. Evangelista proti všem zvyklostem píše o tomto Šimonovi jako o otci dvou synů, jejichž jména uvádí: Alexandr a Rufus. Běžně byl člověk identifikován podle jmen svých rodičů. Ale zde musel být nějaký zvláštní důvod, proč uvést Šimona jako otce Alexandra a Rufa, proč představit otce podle synů. Patrně proto, že to byli lidé čtenářům známí. Tato jména se skutečně vyskytují v dopisech apoštola Pavla. Dokonce byl v Jeruzalémě nalezen křesťanský hrob s nápisem Alexandr, syn Šimonův. Je tedy možné, ba pravděpodobné, že Šimon a jeho rodina se později připojili ke křesťanské církvi.

Tím ovšem tato zdánlivě bezvýznamná epizoda dostává hlubší význam. Vypráví o člověku, který je násilím vtažen do příběhu, který se ho netýká, a přece se jím nechá ovlivnit na celý život. Je mu naložen cizí kříž, je tím vším zaskočen a ponížen, a přece právě tímto způsobem nakonec dojde k víře.

Jako by tím chtěl evangelista naznačit, že i naše cesta k víře může být v něčem podobná té Šimonově. Kolik lidí bývá nespravedlivě postiženo – ať už nemocí, lidskou nezodpovědností, nevysvětlitelnou událostí či politickými převraty. Snad každý z nás už někdy prožil situaci, kdy na něj „neúprosná ruka osudu“ ukázala prstem – tak jako římský voják na Šimona – a my jsme neměli na vybranou. Marně jsme se ptali, proč zrovna já? Marně jsme se bránili a dovolávali spravedlnosti. V takovou chvíli nám nikdo nepomůže, i kdyby chtěl. Všichni jsou rádi, že sami vyvázli. Vždyť se to mohlo stát klidně i jim... Člověk se tak jako Šimon odněkud bezstarostně vrací, na něco se těší, a naráz je všechno jinak. Jakási cizí, nepřátelská moc v jediném okamžiku docela obrátí směr našeho života. Nemá to žádnou logiku. Nemá to vysvětlení. Ale nikdo už to zpátky nevrátí. Kolika z nás se něco podobného již přihodilo a kolika z nás se to ještě přihodí...

A přece se právě tato „krutá hra osudu“ může stát člověku cestou ke Kristu a naději. Šimon měl dost důvodů Ježíše nenávidět a co nejrychleji na něj zapomenout. Místo toho jej však vlastní ponížení přivede k tomu, že v tom zuboženém člověku, za kterého nesl kříž, objeví svého Pána a Spasitele. Kolikrát právě těžkosti a nespravedlnosti života přivedly mnohé z nás ke Kristu blíže než bezstarostné dny, v nichž nám všechno vycházelo. Kříž na člověka většinou dolehne proti jeho vůli. Ale to neznamená, že v tu chvíli člověk ztrácí všechnu svou svobodu. Někomu se zdá, že v takovou chvíli už je všechno jedno a na ničem nezáleží. Ale i ten kříž se dá nést různě. Se vztekem a touhou po pomstě. S odevzdanou lhostejností. S hrdě vztyčenou hlavou. Anebo s pokorou a nadějí. O tuto volbu, o toto rozhodnutí a svobodu, jak svůj kříž ponese, nás nemůže připravit žádný voják ani krutá hra osudu.

Jsou chvíle, kdy se člověk svému kříži prostě nevyhne, stejně jako se mu nevyhnul Šimon z Kyrény. Ale vždycky máme možnost buď v sobě žít nenávist a zklamání, nebo statečně ten kříž nést. Díky Boží milosti se i to největší zlo a ponížení může člověku obrátit v nečekanou příležitost být Pánu Bohu blíže a právě v utrpení objevit tajemství Boží pomoci a věrnosti. Mnohý z nás již cestou kříže došel v životě mnohem dál, než by došel po cestě široké a dlážděné.

Šimonova cesta na Golgotu však v sobě skrývá ještě jednu zvláštní symboliku. Šimon sice nese kříž, ale není na něm ukřižován. Vypadá jako odsouzený. Náhodní kolemjdoucí ho možná i politovali. Ale nakonec je vystřídán. Na kříži, který Šimon nesl, není ukřižován on, ale Ježíš.

To znamená, že i z toho největšího utrpení, které nás v životě potká, budeme nakonec vysvobozeni. Možná ponese na svých bedrech kus tíhy tohoto světa. Možná i my okusíme lecjakou nespravedlnost a křivdu, ale nakonec se toho kříže zbavíme, protože ho od nás převezme Ježíš. My ten kříž jenom neseme, ale on na něm umírá. Toto vystřídání, k němuž došlo na Golgotě, nám dává jasné znamení, že nás žádné trápení, bolest a nespravedlnost nezničí. Ten cizí voják nás může chytit za rameno a naložit na nás kříž. Může to být do nebe volající nespravedlnost. Marně budeme žádat vysvětlení. Marně

se budeme bránit, proč právě já. Ale ukřižovat nás na tom kříži nesmí! Tady to za nás převzal Ježíš. To nejtěžší vzal na sebe on sám.

Tímto krátkým příběhem jako by chtěl evangelista naznačit, jakým ulehčením je pro člověka poznání, že tíhu našich hříchů na sebe vzal Ježíš. Ať už jsme si svá trápení zavinili nebo nezavinili, ze všech budeme nakonec vysvobozeni. Právě proto smíme své životní těžkosti nést statečně. Ať už si Šimon o tom, co se mu přihodilo, myslel cokoli, dobře věděl, že jeho ponížení brzy skončí. Měl to neskonale snazší než Ježíš, který klopýtal vedle něho. Šimon věděl, že je třeba jen se obrnit trpělivostí a vydržet. Na Golgotě to skončí, a víc se ho to už netýká. Totéž nyní víme i my. Všechno trápení, které musíme v život snášet, je ve skutečnosti jen kousíček cesty, kterou je třeba ujít, a pak to za nás převezme jiný.

Tak jako Šimon většinou nemáme na vybranou. Ježíš však ten kříž však přijal dobrovolně, kvůli nám. Nenechá nás dojít až do hořkého konce. Ale na té cestě nás potřebuje. Potřebuje nás, abychom ten kříž nesli spolu s ním. To je myšlenka, které se většinou všemi způsoby bráníme. Nechceme slyšet o tom, že bychom se měli na Kristových utrpeních podílet, ačkoli o tom Písmo mluví. Zvlášť my evangelíci máme strach, že bychom si tím mohli přisvojit jakési zásluhy. Kristovo utrpení a oběť přece k našemu vykoupení stačí. Není třeba je ničím doplňovat. To je jistě pravda, ale právě proto se máme k této úzké a nevyhledávané Kristově cestě připojit. Utrpení a příkoří, která snášíme, a jejich statečné nesení je způsobem, kterým je Kristova moc a sláva v tomto světě viditelně přítomná. Statečné a trpělivé snášení utrpení je pro nás ujištěním o pravdivosti a poctivosti naší víry. Jak jinak poznáme, zda naše vyznání bylo pravdivé a zda je Ježíš opravdu náš jediný Pán a Spasitel, než tím, že s ním půjdeme cestou kříže a poznáme, jaký zdroj síly a odvahy nám víra dává. Kříž si není třeba vyhledávat. On se dostavuje sám a bez ptaní. Víra nám však dává jistotu, že nebudeme podrobeni těžší zkoušce, než bychom vydrželi. Až už opravdu nebudeme moci, Ježíš ten kříž zase vezme na sebe, tak jako ho vzal ze Šimona, který odcházel z Golgoty sice unavený a ukřivděný, ale svobodný. Tak i my jednou vejdemo do Božího království. Zranění, zbití a okradení, s mnoha nezodpovězenými otázkami, zbavení mnoha iluzí, ale svobodní od všeho, co nás tížilo.

A to jen díky Bohu, který se stal člověkem, aby nás vysvobodil ze všech našich bolestí a trápení a definitivně je přibil na kříž. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Děkujeme ti, že jsi přijal náš kříž a na svém vlastním těle neseš bídu všeho světa. Vyznáváme, že mnohé své bolesti a trápení jsme si zavinili, mnohé na nás však dolehly nečekaně a nespravedlivě. Ale ty jsi nás ze všech vysvobodil. Díky, že jsi přijal náš kříž. Amen

PÍSEŇ č. 470 Za mnou, dí Kristus

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíše Kriste, prosíme tě za lidi, kteří potřebují napravit chyby, které udělali, ale nemají odvahu podat ruku ke smíření. Dej, ať najdou prostředníka, který jim pomůže udělat první krok.

Prosíme za lidi, kteří byli poškozeni a nakonec to budou zase oni, kdo ustoupí a pomohou dát vztahy do pořádku. Dej, Pane, abychom nikdy nelitovali svých ústupků a viděli dobré ovoce, které to přináší.

Prosíme za všechny, kteří stojí v čele hnutí a organizací, které pracují na zmírnění lidského utrpení a bídy. Dej jim vytrvalost a pevnou naději. Často se zdá, že lidského trápení a bolestí je víc, než si vůbec dovedeme představit. A přece se každý den děje díky lidské statečnosti a tvému požehnání mnoho dobrého. Děkujeme ti, Pane, za každého, kdo rozsévá radost, naději a odvahu. Myslíme také na všechny nemocné a prosíme za obrat k lepšímu a jejich uzdravení. A tam, kde se blíží konec, probouzej víru, že tvé milosrdenství je větší než všechno zlé a smutné, co nás potkává. A to, co nás spojuje v naší víře a naději, vkládáme do slov společné modlitby, kterou jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů. Skrze něho věříte v Boha, který ho vzkřísil z mrtvých a dal mu slávu, takže se vaše víra i naděje upíná k Bohu. (1Pt 1,18–21)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 658 Tvůj kříž mi září v temnotách

SETNÍK POD KŘÍŽEM

velkopáteční

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen.

Milí přátelé, bratři a sestry! Vítám vás při dnešních velkopátečních bohoslužbách.

Slyšme slova 22. žalmu:

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám. Bože můj, volám ve dne, a neodpovídáš, nemohu se ztišit ani v noci. Ty jsi ten Svatý, jenž trůní obklopen chválami Izraele. Otcové naši doufali v tebe, doufali, tys jim dal vyvážnout. Úpěli k tobě a unikli zmaru, doufali v tebe a nebyli zahanbeni. (Ž 22, 2–6) Amen

PÍSEŇ č. 130 Můj Pane, z hlubin volám

MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče! Stojíme před tajemstvím Velkého pátku. Sami si pomoci neumíme, a tady slyšíme o záchraně. Naše srdce jsou plná tvrdosti, a tady slyšíme o odpuštění. Točíme se v kruhu svého sobectví, a tady smíme slyšet o lásce. Jsme spoutáni vinou a hříchem, a tady smíme slyšet o vysvobození.

Tvůj Syn, Ježíš Kristus, přišel a prolomil pouta našeho otroctví. Jeho oběť na kříži je zdrojem veliké naděje pro nás bezmocné. Svou obětí nás vysvobozuje z pout hříchu, zla i smrti. Vysvobozuje z pout zavržení a otevírá před námi cestu k novému životu. Děkujeme ti, Bože, za to, že Kristus sestoupil až na dno lidské bídy, abychom my byli jeho chudobou zbohaceni. Že zakusil děsivou propast samoty, abychom my poznali tvou blízkost. Že vstoupil do noci zrady, abychom my našli tvou věrnost. Že sám sebe vydal na smrt, abychom my měli život.

Nebeský Otče, děkujeme ti za dílo spásy, které jsi vykonal v kříži svého Syna.

Skláníme se před tebou i před tvou mocí, která proměňuje tento svět i lidské životy.

Prosíme, sešli svého svatého Ducha na nás a na toto shromáždění. Otevři naše srdce evangeliu a požehnej této chvíli.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Izajášova proroctví, kapitoly 53., od 1. do 12. verše:

*Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova?
Vyrostl před ním...*

PÍSEŇ č. 324 Pane, ty jsi hoden chvály

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je základem kázání, je z Evangelia podle Marka, 15. kapitoly, verše 16. až 20., dále první část verše 24. a pak od verše 33. do 39.:

Vojáci ho odvedli do místodržitelského dvora...

Ukřižovali ho a rozdělili si jeho šaty.

Když bylo poledne, nastala tma po celé zemi...

Dnešní Velký pátek chceme prožívat spolu s římským setníkem. Tohoto muže si všimají všechna čtyři evangelia. Nevíme, jak se jmenoval. To až pozdější tradice mu dává jméno Longinus. Co ale víme jistě, je to, že na Velký pátek byl Kristu snad nejbliže ze všech lidí. Tak se jeho příběh může stát i naším příběhem.

1. Zcela určitě byl setník, jako velitel jednotky, jedním z těch, kteří Krista vyvedli z Pilátova nádvoří a vedli ho na Golgotu. Byl velitelem těch, kdo Krista bičovali, posmívali se mu a hráli s ním onu

tragikomickou hru na židovského krále. Spolu s dalšími zločinci ho potom na kopci za městem ukřižovali.

Jedině římský setník mohl o sobě říct, a pro něj to platí doslova, že jeho ruce Krista křižovaly. Že zatloukal hřeby do Kristova těla. Setník v čele vojáků se nám stává ztělesněným obrazem lidského hříchu. Tak to přece na Velký pátek říkáme, že my jsme Krista ukřižovali. Že to byly naše hříchy, které ho přibíjely na kříž. Tak jako Jidáš je obrazem i naší zrady, tak setník je obrazem i našeho hříchu.

A jak dokonale s tím souvisí všechno ostatní, co u vojáků na Golgotě vidíme. Tu zvláštní lhostejnost. Netečnost, nezájem. A také cynismus. Neprojevuje se hřích právě takto? Jako lhostejnost a cynismus vůči Bohu? Jako výsměch? Jako nezájem, který dává najevo, že mne se to netýká? Římský setník je jedním z nás. Jedná tak, jak jednáme my – i ve vztahu k Bohu. Proto se v jeho osobě máme dnešního dne najít. Vede Krista na smrt, přibíjí ho kříž. Netečně. Chladně. Jako by se ho to netýkalo. Dělá jen svou práci. Ale je to on, kdo tak jedná. Kdo má na Kristově smrti svůj podíl. Kdo vztyčuje kříž s odsouzeným. Není to někdo jiný, je to právě on. Snad nejbliže ze všech byl Kristu římský setník.

2. Ale pak, když vojáci vykonali svou krvavou práci, se začíná setníkův příběh posouvat jiným směrem. Najednou vystupuje z anonymního davu vojáků a je zde sám za sebe. Zatímco dosud evangelia hovořila pouze o vojácích (jako kolektivu), nyní je řeč přímo o něm. Ostatní vojáci se ztrácejí v dálce. Čteme, že stál před ním, nebo jak uvádějí jiné překlady, stál naproti němu.

Je to zajímavá drobnost, ale důležitá. Už ne dav, ale konkrétní osoba. A ta osoba stojí před ním. Vždycky se něco začne dít, když člověk stojí před Kristem a Kristus před ním. Nevíme, co se v něm odehrávalo. Bible o tom mlčí. Je to příliš osobní. A zůstane to tajemstvím. Tak jako zůstává tajemstvím, co se odehrává v nás, když se setkáváme s Kristem. Tvé břímě jsou mé hříchy a já jsem zavinil, zač, Beránku ty tichý, tak tvrdě trestán's byl. Za chvíli to budeme zpívat. Možná něco z těch slov se honilo hlavou i setníkovi. Jedno je jisté. Ten, který visí na kříži, mu už není lhostejný. Setník už není nezúčastněným pozorovatelem cizího příběhu. Pochopil, že je jeho součástí, že je to i jeho příběh.

Setník stál před ním. Stál pod křížem. A právě tady je i naše místo. Tak jako jsme všichni byli v tom anonymním davu vojáků, který byl obrazem našeho hříchu, tak jsme nyní všichni spolu se setníkem pod křížem. Jako ti, za které Kristus umíral. Za celý ten dav, ať o tom ví nebo ne. Anebo řečeno jinak: Umřel za všechny, ale pouze někteří si to uvědomují.

Stojíme pod křížem a jsme si všichni rovni. Není rozdílu. Je tam setník i Kristova matka. Jsou tam posměvači i milovaný učedník. Kříž se tyčí nad námi všemi a nás všech se týká. Jsme ti, kteří ho křižovali, i ti, za které umíral. Rozdíly mezi námi se ztrácejí. Pohan nebo žid, učedník nebo římský voják, muž nebo žena, mladý nebo starý, chudý nebo bohatý... Pod křížem jsme si všichni rovni. Všichni jsme zhřešili a jsme daleko od Boží slávy, ale jsme ospravedlnováni zadarmo jeho milostí, vykoupením v Kristu Ježíši (Ř 3, 23n). Tak to později napíše apoštol Pavel. Ať to víme nebo ne, ať to přijímáme nebo ne, ať tomu věříme nebo ne, před Bohem a pod křížem jsme na tom všichni stejně.

3. Zatímco všichni Krista křižují, jen nemnozí nakonec vyznají: Ten člověk byl opravdu Syn Boží! Tak jako to vyznal ten setník. A stalo se to tehdy, když viděl, jak Kristus skončil. Co bylo na té jeho smrti tak zvláštní? Zemřel opuštěn lidmi i Bohem, s výkřikem a otázkou na rtech, sám. A setník přesto řekne, že to byl Syn Boží. Jinými slovy: Právě v ukřižovaném a opuštěném poznává Božího Syna. Klade nám tím otázku, jakého Boha chceme i my dnes vidět? A co o svém Bohu chceme i my dnes říkat? On viděl a řekl: V tomto ukřižovaném je Bůh! V jeho způsobech se Bůh světu zjevil. Ne ve svrchovanosti, moci a světské slávě. Ale v bezmoci, slabosti a zavržení.

Setník se nám tu stává obrazem všech, kteří právě takto vyznávají. V Kristově kříži se klade most mezi Bohem a člověkem. Náš hřích Krista přibil na kříž. Bůh ale z tohoto nástroje hříchu udělal oběť vykoupení.

Setník pod křížem se stává prvním křesťanem na této zemi. A zase jako by se tím pro nás mělo naznačit, že spolu s ním může takto vyznávat opravdu kdokoli. Ano, ať jsi kdokoli a ať máš za sebou cokoli (jako ten setník), vždycky můžeš vyznat, že Kristus je Syn Boží.

Tohle vyznání není určeno jen lidem slušným a spořádaným, ale všem. I tomu, který se cítí jako onen setník. *Není to určeno jenom lidem zbožným. Vždyť setník byl pohan. Ne ti domácí; učedníci přece utekli a ostatní si pod křížem zoufali.* Pohanský setník poznal a vyznal, koho má před sebou.

Závěrem můžeme říci, že setník je vskutku jedním z nás. A jako by nás v tom velikonočním příběhu ve všem předcházel. Byl to on, kdo vedl Krista na kříž, kdo ho křižoval. Ale také to byl on, kdo pod křížem prohlédl, proměnil se a následně vyznal: Ten člověk byl opravdu Syn Boží. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, Pane Bože, za dílo tvé spásy, které jsi vykonal ve svém Synu Ježíši Kristu. Podivuhodným způsobem jednáš s celým svým stvořením i s námi lidmi. Vyznáváme, že tvé plány i tvé cesty jsou nad naše chápání. Prosíme, probouzej v nás víru, která vděčně přijímá to, co jsi nám ty sám připravil. Amen

PÍSEŇ č. 320 Ó hlavo plná trýzně

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, tvůj Syn a náš Pán Ježíš Kristus šel cestou ponížení, úzkosti, trápení a smrti a tak nám otevřel cestu k životu věčnému, k životu s tebou. Prosíme, ať dar spásy nepromarníme. Prosíme o Ducha svatého, aby nám ukazoval, jak tě máme uprostřed všedních dní následovat.

Předkládáme ti i tyto své prosby: Ať zvěst o tvém vykoupení přichází do každé lidské spoutanosti a nesvobody. Prosíme za lidi trpící, jakkoli ztrápené a sevřené, i za ty, kdo jim v jejich utrpení slouží. Prosíme za opuštěné, zapomenuté a přehlížené.

Prosíme za ty, kdo jsou vyháněni ze svých domovů, za oběti pýchy, bezpráví a surovosti. Prosíme za chudé a hladovějící. Prosíme za ty, které tíží jejich vina a svědomí.

Prosíme za ty, kteří ztratili někoho blízkého, za ty, které zaskočila smrt. Prosíme za pokoj a mír mezi národy. Prosíme za tvůj lid a jeho jednotu v pravdě i solidaritě. Prosíme za mocné tohoto světa, za všechny, kteří jakkoli rozhodují o životě druhých.

Společně ve jménu našeho Pána se k tobě obrácíme jeho slovy:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno – na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristu jest Pán. (Fp 2, 6–11)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 330 Když zřím ten divuplný kříž

VZKŘÍŠENÍ PÁNĚ

velikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého buď a zůstávej se všemi námi!

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho...Hospodin je Bůh, dává nám světlo... Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! (Ž 118, 24.27a.29) Amen

PÍSEŇ č. 334 Kristus Pán vstal z mrtvých

MODLITBA

Zmrtvýchvstalý Pane, v tobě je obsažena všechna radost a potěšení tohoto slavného dne. Neboť ačkoli tě lidé vydali na smrt, ty jsi nezůstal smrtí spoután, ale vysvobozen Boží mocí vstoupil jsi do nového života. Dej nám pevnou víru založenou na tvém vzkříšení z mrtvých. Dej, ať nám vždy jasně svítí světlo tvého evangelia. Dej, ať přijmeme za své, že tento nový velikonoční začátek se týká i nás všech.

Děkujeme za ujištění, že nás nikdo a nic, ani smrt sama, nemůže odloučit od tvé lásky, kterou jsi nám zvěstoval a daroval. Ani do hrobu ji nelze uzavřít a zapečetit. Děkujeme, že tě takto poznáváme jako Pána nejen nad naším životem, ale i nad naší smrtí, které se proto již více nemusíme bát, neboť ty jsi ji porazil. Za toto tvé veliké vítězství tě chválíme a velebíme. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Marka, z 16. kapitoly, od 1. do 8. verše:

*Když uplynula sobota, Marie z Magdaly, Marie, matka
Jakubova, a Salome nakoupily vonné masti...*

PÍSEŇ č. 118 Ó chvalte laskavého Pána (5–8)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení je z Prvního listu apoštola Pavla do Korintu, z 15. kapitoly, prvních 11 veršů:

*Chci vám připomenout, bratři, evangelium, které jsem vám
zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž
stojíte...*

Jistý výklad o různosti církevních tradic praví, že katolická církev navazuje ponejvíce na apoštola Petra a jeho důrazy, pravoslavní zase na Jana, miláčka Páně, a protestanti hlavně na apoštola Pavla. Podle toho že je církev rozrůzněna do tří velkých tradic. Je to samozřejmě velmi zjednodušující pohled, trochu symbolický. Tak to my lidé máme rádi. Hlavní však je, že nám to nebrání, abychom jedni druhé přijímali jako bratry a sestry. Abychom nestáli proti sobě.

A právě něco takového se skutečně odehrávalo v polovině 1. století po Kristu v malé církevní obci v Korintu. Členové sboru měli mezi sebou spory, a na posílení svých názorů dovolávali se jednotlivých autorit, kterými se zaštiťovali. A právě do těchto svárů a různic jim apoštol Pavel připomíná to nejdůležitější, to společné, co nás drží pohromadě navzdory rozdílům i navzdory tomu, že se odvoláváme na tu nebo onu biblickou či církevní autoritu. „Chtěl bych vám připomenout, bratři, evangelium, které je základem, na němž stojíte. A které – ať už já, apoštol Pavel, nebo oni, Petr, Jan, Jakub a kdokoli další – tak zvěstujeme, a tak jste uvěřili.“ A tímto společným gruntem víry není nic jiného, než že „Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben, byl vzkříšen třetího dne podle Písem a ukázal se“ mnoha různým svědkům.

Pro Pavla je důležité, že to, co si my připomínáme tak trochu odděleně na Velký pátek a dnes na Neděli velikonoční, patří neodmyslitelně k sobě. Jako rub a líc, jako dvě strany téže mince. Vzkříšen z mrtvých byl ten, kdo skutečně zemřel. A právě ten

Ukřižovaný povstal z hrobu. To je všem křesťanům společné evangelium, dobrá a radostná zpráva dnešního rána.

Na této skutečnosti, na vzkříšení Ukřižovaného, stojíme jako na svém nejpevnějším základě i my. Pokud ne, bylo by vše nadarmo, neboť jinak nakonec veškeré naše snažení ukončí smrt. Jenom díky Bohu a jeho mocnému zásahu do údělu Ježíšova tomu tak není. Seriál života, na jehož konci je smrt a hrob, se z Boží milosti dočká ještě dalšího dění, přijde ještě pokračování. A nebude to jen epizoda. Proto má svůj smysl víra i snaha o dobrý pozemský život před Boží tváří podle vzoru Kristova. Protože vše stojí na základě vzkříšení Ježíše Krista.

Důležité ovšem je i to, jak apoštol Pavel o svém setkání s evangeliem o vzkříšení píše. Nejprve: „Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal.“ A za druhé: „Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně.“ Tím, kdo se mu ukázal, myslí vzkříšeného Krista.

Pavel sám evangelium nejprve přijal. Nebyl přímým svědkem vzkříšení. To ostatně nikdo z lidí. Všichni jsme tak od samého počátku odkázáni jen na svědectví těch, kdo nám zprávu o vzkříšení předávali a předávají. I my jsme evangelium takto přijali. Někdo od rodičů, někdo od učitelů nedělní školy, někdo od přátel, někdo od spolužáků, někdo od faráře. A byli jsme touto zvěstí osloveni. Slovo o vzkříšení v nás zapustilo své kořínky a pak se rozrostlo.

Ovšem poté ještě přichází druhý krok: „Ukázal se i mně.“ Ukázal se. Pavel tu odkazuje na svojí osobní živou zkušenost. Na to, že se setkal se vzkříšeným Pánem. Neměl k tomu žádnou vypracovanou duchovní techniku, zaručenou metodu, jak toho dosáhnout. On sám v tom nemohl udělat – a také neudělal – vůbec nic. Právě naopak, byl „proti“. To sám Pán si jej zastavil, to Vzkříšený sám mu šel vstříc. Pavel „byl potkán“, z milosti Boží nalezen. Ale moc dobře víme, jak důležitá tato jeho osobní zkušenost se Vzkříšeným pro něho byla. Jak jej proměnila, k čemu jej přivedla.

I nám takto jde vstříc a setkává nás. Nepochybně také každý z nás má nějakou svou osobní, jedinečnou zkušenost ze setkání se vzkříšeným Pánem. V naší církvi není zvykem o tom moc mluvit. Ale kdyby tomu tak nebylo, kdybychom nebyli Pánem podobně jako

apoštol na své životní pouti zastavení a nově nasměrování, tak bychom tu dnes vůbec nebyli.

A stejně tak jako Kristovo ukřižování a vzkříšení patří k sobě, tak i oslovení lidmi a oslovení samotným živým Pánem jsou neoddělitelné. Obě skutečnosti patří k sobě a jedna bez druhé je nemyslitelná. Když nás takto zasahuje evangelium, rodí se čínorodá víra.

Chci vám tedy dnes, sestry a bratři, takto společně s apoštolem Pavlem „připomenout evangelium, které jste i vy přijali, které je základem, na němž stojíte a skrze něž docházíte spásy“. To je evangelium, jemuž věříme a které ovlivňuje naše životy. Evangelium o tom nejzásadnějším Božím zásahu do běhu našeho světa, který kdy nastal od stvoření do posledních dní. Evangelium nerozlučně spojené s osobou Ježíše Krista, s jeho křížem a jeho prázdným hrobem. Evangelium o novém počátku navzdory konci, k němuž spějeme, evangelium o vítězství života nad smrtí. Evangelium o Boží ničím neomezené moci v čase lidské naprosté bezmoci.

Chci vám toto evangelium připomenout obzvláště v tento den jásání, radosti a chvály, v den památky na první chvíle, kdy se po světě rozezněla ta nejdůležitější zpráva všech zpráv: Ježíš Kristus byl vzkříšen. Radujte se, neboť Pán v skutku z mrtvých vstal. Amen

MODLITBA

Ty nás ujišťuješ, náš Pane, že máš klíče od smrti i hrobu. Zjevuješ se nám a dáváš nám poznat, že živ jsi na věky. Kéž tě tedy i my osobně ve tvém Slově, ve tvých svátostech a ve společenství věřících potkáváme živého a život dávajícího. Amen

PÍSEŇ č. 660 Buď Bohu všechna chvála

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, Stvořiteli všeho, co je, tobě děkujeme za světlo, kterému jsi dal zazářit na počátku, i za světlo spásy a záchrany, které jsi dal svému světu dnešního dne. Prosíme za ty, kteří dosáhli svého štěstí, i za ty, kdo žijí v nedostatku a v úzkostech z toho, co jim přinesou příští dny. Prosíme za všechny, kterým je víra dosud cizí, kdo jsou zklamáni a chtějí všechno vzdát, i za ty, kterým se splnily jejich naděje. Polož jako pevný základ dalších životů pro všechny Kristovo vzkříšení.

Bože, Vládce dějin, osvoboditeli utlačovaných, děkujeme za tvé vítězství nad smrtí. A prosíme za všechny, které smrt bolestně zasáhla, za ty, kdo jsou cílem útoků a násilností, kdo jsou zlomeni nátlakem a terorem, za ty, jejichž duše byla pokřivena a svědomí znásilněno. Prosíme za ty, kdo jsou zapleteni do nespravedlností, za ty, kdo ztratili svou víru. Polož jako pevný základ dalších životů pro všechny Kristovo vzkříšení.

Bože lásky a důvěry, děkujeme za skutečný cíl lidského života, který nám byl odhalen o Velikonocích. Prosíme tě za ty, kdo hledají pravdu, za ty, kdo přišli k tobě a byli pokřtěni, za ty, kdo se znovu zrodili k novému životu tvých dětí. Prosíme tě za ty, kdo prožili zklamání a hledají, jak znovu začít, hledají, na čem nově založit a v čem ukotvit svůj život. Polož jako pevný základ dalších životů pro všechny Kristovo vzkříšení.

Ve jménu našeho vzkříšeného Pána k Bohu společně voláme:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

*Probud' se, kdo spíš, vstaň z mrtvých, a zazáří ti Kristus.
Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali
jako nemoudří, ale jako moudří; nepromarněte tento čas! (Ef
5,14–16)*

POŽEHNÁNÍ

*A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl
z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás
posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí
to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky
věků!* Amen

PÍSEŇ č. 346 Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal

JINÝ PŘÍMLUVCE

svatodušní

VSTUPNÍ SLOVA

Ježíš řekl: „Ještě krátký čas budu s vámi a pak odejdu k tomu, který mě poslal. Budete mě hledat, ale nenajdete. A kde jsem já, tam vy přijít nemůžete.“ V poslední, velký den svátků však Ježíš vystoupil a zvolal: „Jestliže kdo žizní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proud živé vody poplyne z jeho nitra“, jak praví Písmo.“ To řekl o Duchu, jež měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. Dosud totiž Duch svatý nebyl dán, neboť Ježíš ještě nebyl oslaven. (J 7,33–39)

PÍSEŇ č. 370 Jak čerstvých vod jelen žádá

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Sešli jsme se, abychom mohli společně prožít a poznat tvou blízkost a podporu. Svět, ve kterém žijeme, je krásný, ale plný napětí, nejistoty, smutku a bolesti. Čas našeho života nám ubíhá a mnohé z toho, po čem jsme toužili, nám nezadržitelně uniká. Často se nám stává, že nevíme, co je důležitější. Váháme, co opustit, nač se soustředit, kde se bránit, čemu se plně věnovat. Chceme toho víc, než stačíme a zvládneme. Prosíme, abychom dnes znovu zaslechli tvé Slovo, které nám pomůže dát si život do pořádku, seřadit si úkoly podle důležitosti a nalézt jistoty, o které se můžeme opřít. Víme a uznáváme, že jsme udělali mnoho chyb, ale věříme, že dar Ducha svatého není odepřen hříšníkům, kteří činí pokání a dají svůj čas a schopnosti do služeb evangelia. Prosíme, veď nás, abychom svůj život nepromarnili, ale naplnili podle tvé vůle a ke tvé slávě. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je z Evangelia podle Jana, z kapitoly 14., od 12. do 26. verše:

Amen, amen, pravím vám, kdo věří ve mne, i on bude činit skutky, které já činím...

PÍSEŇ č. 384 Pomož mi, můj Pane

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše, zapsaná v Evangelii podle Jana, v 16. kapitole, od 7. do 14. verše:

Říkám vám však pravdu: Prospěje vám, abych odešel. Když neodejdu, Přímluvce k vám nepřijde...

Milí bratři a milé sestry! Evangelista Lukáš nás naučil slavit svatodušní svátky padesát dnů po Velikonocích. Přítomnost Ducha svatého však můžeme a máme slavit každý den – neboť skrze jeho působení pokračuje Boží dílo spásy až do dnešních dnů.

Evangelista Jan si dal velkou práci, aby nám vysvětlil, jaký je vztah mezi Božím Synem Ježíšem Kristem a Duchem svatým. Podrobně nám popsal, v čem jsou ti dva stejní a v čem jiní.

Stejní jsou v tom, že oba přicházejí od Otce a přimlouvají se za nás. Na potvrzení této stejnosti užije Jan výraz „Duch svatý“ v celém evangelii pouze jednou a nahrazuje ho vlastním výrazem „jiný Přímluvce“. Tím chce zdůraznit, že oba Přímluvci – Ježíš Kristus i Duch svatý – jsou jako rodní bratři, kteří postupně vstupují do stejného úkolu a poslání. Přímluvce – řecky Parakletos – znamená v doslovném překladu také utěšitel, obhájce, advokát či zastánce. Už z pouhého výčtu těchto slov je zřejmé, že Ježíš i Duch svatý jsou mezi námi a s námi ze stejného důvodu, a tím je naše spása a záchrana. Navzájem si předávají štafetu. V tom, co Ježíš činil za svého pozemského života, nyní pokračuje Duch svatý. Tak jako se Ježíš přimlouval za nemocné, potěšoval chudé, obhajoval ponížené a zastával se hříšníků – podobně to dnes skrze církev a jednotlivé křesťany činí Duch svatý. Ježíšovým odchodem a nanebevstoupením

nic neskončilo. Ta šťastná doba, kdy Bůh chodil po této zemi, pořád trvá. Už to však není jediný člověk Ježíš z Nazareta. Duch svatý působí skrze tisíce křesťanů po celém světě.

Mezi Ježíšem a Duchem svatým je však také významný rozdíl. První Přímluvce přišel v lidském těle. Stal se člověkem a nesl na svém těle hřích celého světa. Jeho obětní role je klíčová a nenahraditelná. Žádný jiný za nás Ukřižovaný a Obětovaný už nepřijde a přicházet nemusí. Ježíšova oběť je platná a postačující pro všechna pokolení. Ježíš odchází k Otci, aby bylo jasné, že jeho dílo vykoupení bylo dokonáno a není k němu třeba nic doplňovat. Ježíš je oslaven jako vítěz nad smrtí a nad hříchem a jeho úkol skončil.

Boží záměr však pokračuje a je jím pověřen nový Přímluvce. Duch svatý tu s námi bude na rozdíl od Ježíše až do konce tohoto věku. Bude věrně pokračovat v jeho díle a rozvíjet jeho odkaz. Připomene nám všechno, co Ježíš učil a konal, a dá tomu celkovou souvislost a smysl. Byl to Duch svatý, kdo otevřel ústa apoštolů ke svědectví a později se postaral, aby byla napsána evangelia a epištoly – a to zdaleka není jen opakování toho, co Ježíš kdysi řekl, ale aktualizace jeho díla ve světle jeho oběti a vzkříšení.

Je tu však ještě jeden významný rozdíl. Duch svatý bude činit větší skutky než první Přímluvce – Ježíš. Nejde přitom o srovnávání ani soutěžení, ale o naplnění. Zatímco Ježíš se přimlouval a zachraňoval Izrael, Duch svatý se zaměří na záchranu celého světa. Zatímco Ježíš uzdravil pár lidí, které potkal na svých cestách, Duch svatý – skrze lásku a obětavost mnoha bratří a sester – uzdraví miliony nemocných. Zatímco Ježíš odpustí několika jednotlivcům, Duch svatý skrze zvěstování církve přivede k pokání a vysvobození tisíce hříšníků.

Janovo evangelium nám předvádí svatodušní svátky jako velké Odcházení. Ježíš se v něm dopředu loučí se svými příznivci, kteří nechápou, proč je pro ně lepší, když je milovaný mistr opustí a pošle místo sebe někoho jiného. Ale na rozdíl od divadelní hry Václava Havla, kdy se starý pán musí se vším vystěhovat a vzdát se všech svých ideálů, zde přichází nástupce, který všechno nechává na svém místě. Jeho cíl zůstává stejný. Ale místo aby nový ředitel pouze pietně oprašoval, co již bylo učiněno, Duch svatý to rozjede naplno. Malá galilejská firma s dvanácti zaměstnanci se během krátké doby rozroste

v nadnárodní společnost a vyrovná se takovým gigantům, jako je římské císařství. A přitom půjde pořád o to stejné: o záchranu člověka, o potěšení zoufalých, o zastání se bezbranných, o obhajobu provinilých a pomoc slabým.

Podle našeho dnešního textu předává Ježíš Duchu svatému své poslání ve třech krocích, když praví: On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud: Hřích v tom, že ve mne nevěří; spravedlnost v tom, že odcházím k Otci a již mne nespátříte; soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen.

Proberme si nyní tyto tři věci jednu po druhé. Představa, že nevěřit v Ježíše je hřích, nás asi dost zaskočí. Víra je přece svobodné rozhodnutí! Na tom, že někdo nevěří v Ježíše, přece nemůže být nic zásadně špatného. Za to, že člověk nevěří Bohu, nikdo z nás nemůže. Ale zde je to míněno jinak. Až dosud všichni považovali za hřích nějaký přečin a porušení pravidel. Takové přestupky děláme všichni. Někdo méně, někdo více. Duch svatý nám však ukazuje, že podstata hříchu je v něčem jiném. Zákon je pouze pomůcka, aby člověk věděl, co je dobré a prospěšné. Ale mnohem lépe a dokonaleji nám to ukázal Ježíš. Jeho život je zjevením dobra, lásky, ohleduplnosti, porozumění a tolerance. Ježíšovo evangelium je trvalá výzva, na které se pozná, kdo jsme.

Jestliže je nám Ježíšova laskavost blízká, pak nás Bůh získal na svou stranu a vysvobodil ze zajetí sobectví. Jestliže je nám však Ježíšova laskavost k smíchu a nevěříme, že by mohla někomu pomoci – pak se tím odhalila naše pravá tvář. Nevěřit Ježíši Kristu zde neznamená nechodit do kostela, ale vyznávat násilí, honit se pouze za penězi a zneužívat slabých. Ježíš je jako rozhraní, jako kámen úrazu, na kterém se ukáže, co jsme zač. Dodržovat zákon dovede s prominutím každý trouba. Zákon se dá vždycky nějak ošidit a obejít. Ale opravdu myslet na druhé a chtít jim pomoci, to dokáže jen ten, kdo vyznává stejné hodnoty jako Ježíš. Nevěřit v Ježíše neznamená nebýt v církvi, ale odmítat lásku, odpuštění a velkorysost jako základní principy, z kterých žijeme. Pohrdat láskou – to je přece hřích. Neodpustit, když nám bylo odpuštěno – to je hřích. Nenávidět – to je hřích.

Druhým úkolem Ducha svatého je ukázat světu, že Boží spravedlnost spočívá v tom, že Ježíš odchází k Otci. Ani tato věc není na první poslech srozumitelná, dokud si neuvědomíme, že Ježíšovo nanebevstoupení znamená, že právě on byl spravedlivý – on jediný. Ježíšův odchod k Otci potvrzuje, že pouze on naplnil literu i ducha Božího zákona. Nikdo z nás to nedokázal a nedokáže. Být spravedlivý znamená podle Bible splnit všechno, co od nás Bůh žádá. To se nepodařilo a nepodaří nikomu jinému, než Ježíši Kristu samotnému. Možná nás to nechává v klidu, ale má to pro nás dalekosáhlé důsledky.

Je-li Ježíš ten jediný spravedlivý, pak nikdo z nás nemůže obstát před Bohem vlastními silami. Dokázal to pouze Ježíš, přesto že byl člověkem jako my a neměl při naplňování Boží vůle žádné výhody. Duch svatý nám připomíná: Nepodléhejte iluzi, že by se někdo z vás mohl obhájit před Bohem sám. Nikdo nemůže říci, že by nebyl lidem a Pánu nic dlužen. My lidé můžeme volat pouze po milosti a odpuštění. Je jen jediný spravedlivý. Ježíš. Do Božího království se můžeme dostat pouze tehdy, když nás tam Ježíš vezme s sebou. Naše spasení a ospravedlnění je možné – ale pouze s Ježíšem.

Třetí úkol Ducha svatého spočívá v tom, aby nás přesvědčil, že vládce tohoto světa je již odsouzen. Odsoudit někoho znamená pojmenovat jeho vinu a stanovit trest. V mnoha případech to však neznamená, že viník je hned potrestán. Často se soudí v nepřítomnosti viníka – ale i to má svůj význam. Hřích je pojmenován a vina prokázána.

Ježíšovo ukřižování zpočátku vypadalo jako vítězství a triumf zla nad dobrem. Jediný spravedlivý byl potupně popraven a odsouzen. Ale Bůh se k němu přiznal, vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici. Tím je jednou provždy řečeno a stanoveno, kdo zvítězil a kdo prohrál. Kdo má pravdu a kdo lže. Křesťané věří, že domnělý vládce tohoto světa byl jednou provždy odsouzen, i když kolem sebe pořád ještě kope a působí mnoho zlého. Dábel nám dodnes škodí a poutá nás svými řetězy, ale my už víme, že to má marné a je odsouzen k zapomenutí.

To je velké a slavné povzbuzení. A je to i důvod, proč máme se Zlým bojovat a nenechat se odradit ani zastrašit. Zlo z tohoto světa sice ještě není odstraněno – ale je již odsouzeno. Duch svatý nás ujišťuje,

že zlo už nemůže vyhrát, a proto stojí za to se mu postavit a nebát se obětí. Když křesťan zvedá meč nebo pravdivé slovo proti zlému, ví, že může prohrát bitvu, ale nikdy ne válku.

Hrdinství má stále smysl. Vládce tohoto světa je již odsouzen, ale někdo se mu musí postavit. Je to Duch svatý, který nás do tohoto boje vysílá. Je to Duch svatý, kdo v nás probouzí odhodlání nevzdávat se a bojovat proti zlému. Ten zápas může trvat ještě dlouho. Ale oběti a ztráty, které v boji se zlem přineseme, nejsou zbytečné. To je důležité vědět.

Když lidé bojovali proti nacismu nebo stalinismu, věděli, že je to režim, který se protiví Bohu. Nepochybovali o tom, na čí stranu se dát. Jaké však hrdinství, když není válka ani totalita? Boj se zlem má však mnoho rovin. Dnes bojuje se zlem ten, kdo se stará o nemocné rodiče, nechá si doma postižené dítě, založí firmu, aby dal druhým slušnou práci, přijme politickou funkci a nedá se zkorumpovat, vychová dítě ke svědomitosti vlastním příkladem, zastane se napadených, chrání přírodu a není přitom fanatik. I dnešní doba potřebuje hrdinství a statečnost. Duch svatý nás všechny volá do práce stejně naléhavě, jako kdysi volal Pán Ježíš do služby své učedníky – a byli to jen obyčejní rybáři, úředníci, učitelé a ženy v domácnosti.

Amen

MODLITBA

Duchu svatý, bez tebe jsme jako tělo bez duše. Stále si jen stěžujeme, marně vyhlížíme změny a bezvýsledně se snažíme být lepší. Prosíme, pomoz nám uvěřit, že evangelium je naděje pro všechny slabé a nestatečné. Díky němu se můžeme postavit na nohy a pod tvým vedením se pokusit změnit něco k lepšímu.

Amen

PÍSEŇ č. 373 Ó sešli Ducha svého

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Duchu svatý, děkujeme ti, že jsi s námi a my se můžeme spolehnout na tvou podporu, zastání, přímluvy a zvěst evangelia, která je díky tobě stále nová, čerstvá a osvobozující. Na základě toho si troufáme nabídnout své síly a čas a prosíme, abychom byli zapojeni do díla, které započalo stvořením světa, pokračuje povoláním Abrahama a vysvobozením Izraele z Egypta, vyvrcholilo příchodem Ježíše Krista a stále pokračuje v životě církve a mimo ni. Na tomto světě se děje mnoho dobrého a my prosíme, aby si v tom nadějném pohybu každý z nás našel své místo. Duchu svatý, pomoz nám, ať nepromarníme své životy zbytečným přešlapováním a nerozhodností. Připravil jsi pro nás mnoho příležitostí k dobrému. Svět nás potřebuje a ty nám dáváš sílu a vynalézavost, jak se účinně postavit zlému. A tak s bázní, ale i s důvěrou v tvoji moc i tvoji blízkost prosíme, zmocni ke svému dílu i každého z nás. A takto prosíme i za všechny ostatní, kteří jsou připraveni ti sloužit.

Společně se modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

To je jeho přikázání: věřit jménu jeho Syna Ježíše Krista a navzájem se milovat, jak nám přikázal. Kdo zachovává jeho přikázání, zůstává v Bohu a Bůh v něm; že v nás zůstává, poznáváme podle toho, že nám dal svého Ducha. (1J 3,23–24)

POŽEHNÁNÍ

Ať na vás sestoupí Duch svatý, abyste porozuměli, co od vás Bůh očekává, ať vás Duch svatý uklidní, že vaše hříchy jsou skutečně odpuštěny, ať vás Duch svatý naplní odvahou a vytrvalostí, abyste mohli vítězit nad Zlým a nepodléhali beznaději. Amen

PÍSEŇ č. 672 Dej nám moudrost, odvahu

DUCH DOBY A MY

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána buď s duchem vaším (Ga 6,18).

Ať jsou veselí a radují se z tebe všichni, kteří tě hledají. Ať říkají stále: „Hospodin je veliký“ ti, kteří milují tvou spásu. (Ž 40,17) Amen

PÍSEŇ č. 549 Chvaliž Hospodina

MODLITBA

Tvoje milosrdenství buď, Hospodine, s námi, na tebe s důvěrou očekáváme. (Ž 33, 22)

Svatý Bože, děkujeme ti, že nám dovoluješ a umožňuješ, abychom se na tebe obraceli. Děkujeme, že to můžeme činit kdykoli a přicházet k tobě s čímkoli, co nám leží na srdci. Jsme ti vděční, že každý z nás ti smí bez rozpaků předkládat své zcela osobní záležitosti, své bolesti, obavy i naděje. Stejně tak jsme ti zavázáni, že se můžeme v tento den spojit s bratry a sestrami, kteří sdílejí s námi pouto víry, že tě smíme společně oslavovat, kořit se před tebou a prosit o to, co nám leží na srdci. A tak tě i nyní společně pokorně žádáme, aby ses ve své lásce sklonil k tomuto našemu shromáždění, posvětil je svou přítomností a obdařil nás dary, které mohou obohatit naše nitro. Učiň to laskavě stejně jako už tehdy, když sis vytvořil svůj lid, svou církev, a poslal jí na pomoc svého svatého Ducha. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Dnešní první biblické čtení je vybráno z 1. knihy Královské, 22. kapitoly, kde v prvních čtyřech verších a pak ještě ve verši desátém až čtrnáctém čteme toto:

Po tři roky nedošlo mezi Aramem a Izraelem k válce...

Král izraelský i Jóšafat, král judský, seděli každý na svém trůnu...

PÍSEŇ č. 618 Modré nebe, slunce zář

KÁZÁNÍ

Dnešní kázání vychází z 1. epištoly Janovy, 4. kapitoly, kde v prvních třech verších (v překladu tzv. Jeruzalémské Bible) čteme toto:

Milovaní, nevěřte každému duchu, ale duchy zkoumejte, abyste věděli, zda jsou z Boha, neboť do světa vyšlo mnoho falešných proroků. Podle toho poznávejte Božího Ducha: každý duch, který vyznává Ježíše Krista, jenž přišel v těle, je z Boha, a každý duch, který nevyznává Ježíše, není z Boha, to je právě duch Antikristův.

Třebaže věříme, že je svět dílem dobrého Stvořitele, setkáváme se v něm s mnoha projevy zla. Zlo bývá nebezpečné a často ohrožuje také člověka a jeho duši. Lidé si to ohrožující zlo představovali i v tělesné podobě a různě ho pojmenovávali. Časté bylo označení ďábel nebo satan.

I. Existuje však ještě jeden méně obvyklý výraz než ďábel – a to je *Antikrist*. Dobře mu rozumíme. Je to něco, co se staví proti Kristu a odporuje jeho duchu. V Bibli je Antikrist uveden jen zcela ojediněle, a to téměř na jejím konci – v drobných Janových epištolách. V pozdějších staletích však jeho představa hrála dosti důležitou roli. Tak to bylo třeba za Husových předchůdců. Znamý Milíč z Kroměříže o Antikristu kázal i psal. Smutnou úlohu hrála postava Antikristova v dobách protireformační inkvizice. Stačilo obvinění, že je někdo ve spojení s Antikristem, aby byl souzen, mučen nebo dokonce popraven.

Dnes už slovo Antikrist patří do arzenálu dávno vyčichlých a nepoužívaných slov, ale mohli bychom je nahradit modernějším výrazem: *duch doby*. Je to vlastně souhrn rozkladných faktorů, činitelů, které působí proti Kristu a vytlačují opravdovou křesťanskou víru. Nejsou nám neznámé. Je to například honba za mamonem, přehnané

uctívání vědy, postupné odbourávání morálních zásad a další. Tento duch doby útočí i na nás a my zdaleka nejsme vůči jeho útokům imunní, odolní.

II. Právě proto pisatel dnešního textu nabádá své křesťanské současníky, ale i nás: *Milovaní, nevěřte každému duchu, ale duchy zkoumejte, abyste věděli, zda jsou z Boha...* Toto zkoumání duchů je velice důležité. Jinak se staneme bezmocnými oběťmi ducha doby čili atmosféry, ve které žijeme a která není vždy zdravá a prospěšná.

Duch doby je sice sám o sobě abstraktní pojem, bez rohů a kopyt, mívá však své viditelné ideology, hlasatele z masa a kostí. Čteme tu o nich: *...do světa vyšlo mnoho nepravých proroků.*

Už ve starozákonních dobách vyvstala řada falešných proroků, kteří – jak bylo tehdy napsáno – *rozhlášují šalebné sny a přeludy utěšují* (Za 10,2). Vyslechli jsme zde zcela konkrétní příklad: Severoizraelský král Achab se chystal vyrazit proti aramejskému (syřskému) nepříteli. Falešní proroci a neodpovědní poradci ho už předem ubezpečovali, že úspěch je zaručen. Jeden z nich si dokonce vyrobil symbolické rohy a tvrdil: *Jimi budeš trkat Arama...* I ostatní ujišťovali: *Budeš mít úspěch!* Skutečný Boží prorok, který varoval před tímto neopodstatněným optimismem, byl násilím umlčen – a bitva skončila pro Izraelce neúspěchem, naprostým fiaskem.

Podobní demagogičtí vůdci ovládající celé národy se vyskytovali ve všech dobách. V dobré paměti má dosud řada z nás hlučného falešného proroka Hitlera. Sliboval svému národu větší životní prostor (Lebensraum) i mnoho jiného a svedl statisíce důvěřivých lidí. – Mnoho pochybných hlasatelů měly i komunistické ideje. Slibovaný ráj na zemi se však pro spoustu lidí stal peklem.

Je to však dnes lepší? My si možná myslíme, že jsme vůči duchu doby odolní. Je tomu opravdu tak? Skrytou zbraní, kterou užívá antikristovský duch doby dnes, je nepochybně to, že má k dispozici rozsáhlou řadu médií, masových sdělovacích prostředků, a působí psaným i slyšitelným slovem na široký okruh lidí. Nemůžeme škarohlídsky tvrdit, že masová média jsou už svou podstatou špatná. Spojují nás s ostatním světem a rozšiřují naše myšlenkové obzory. Můžeme se s jejich pomocí vzdělávat i pobavit. Nebezpečné však je, že se jich velice snadno zmocňuje právě onen protiježíšovský duch

doby, duch bezohledné soutěže, duch zaměřený na časné statky a na hrubou tělesnost a zneužívající i jiné lidské slabosti. A proto je tak důležité ono zkoumání duchů, které doporučuje onen neznámý biblický pisatel.

III. Však i sám Ježíš varoval před lžimesiáši a lžiproroky (Mk 13,12) a nabádal k obezřetnosti: *Bud'te obezřetní jako hadi...* (Mt 10,16). A proto bychom neměli jen tak snadno naletět na všechno, co nám duch doby slibuje. Ošidné ovšem je, že se Antikrist alias duch doby nejednou *převléká za anděla světla*, jak o tom psal apoštol Pavel (1K 11,14). Tento anděl světla mívá různé převleky. Tak třeba za tzv. Velké francouzské revoluce r. 1793 byl metropolitní chrám Notre-Dame přeměněn na chrám Rozumu a osvěty. Tyto fascinující modly měly nahradit prostou důvěru v Boha. Rozum a věda! To přece zní velice moderně, pokrokově. To nejsou pojmy, vyhrabané ze smetiště dějin! – Za ruské Říjnové revoluce se zas andělem světla stala vidina spravedlivé beztřídní společnosti, která vznikne převýchovou mas. Ani to není zastaralá představa, ale zní velmi přitažlivě. – V současnosti u nás mnoho lidí vkládá nepřiměřené naděje do svůdných vyhlídek na ekonomický růst nebo do objevů, které pomohou lidstvu zdolat časem sklerózu a rakovinu a ještě víc prodlouží život. – Tedy samé lákavé cíle. Možná, že na nás toto prostředí působí silněji, než si připouštíme a než je zdrávo, a potlačuje v nás zdravý duchovní život. Právě proto potřebujeme mít dobrý indikátor, ukazatel, lakmusový papírek, podle něhož bychom se správně orientovali.

Vraťme se proto k textu. Ten nám poskytuje pro takové rozpoznávání jednoduchý návod: ...každý duch, který vyznává Ježíše Krista, který přišel v těle, je z Boha, zatím co každý duch, jenž nevyznává Ježíše, není z Boha. To je právě duch Antikristův.

Když přišel Ježíš Kristus v těle, nebyl to rozhodně žádný mimozemšťan, fantasta, který nepočítá s životní realitou. To, co ve jménu Božím hlásal a od svých posluchačů požadoval, bylo naprosto reálné. Našli bychom to rozeseto v jeho kázáních. Jeho Duch, duch evangelia, požaduje od nás život v pravdě a spravedlnosti, v milosrdenství a konkrétní službě bližním, v šíření pokoje a odpoutání od svazujících pout, v důvěře v Boží vedení a v naději, založené na Božích zaslíbeních. My bychom samozřejmě chtěli být vedeni tímto

duchem. To však není snadný proces. Nestačí se nadchnout z letmého setkání s křesťanstvím. Nestačí něco dojemně vyznávat při večeři Páně. Přijmout co nejdůsledněji kristovský návod k životu je opravdu náročné.

IV. Vyznávat Ježíše Krista totiž znamená dát se podmanit Ježíšovým duchem, dát se jím vést a zbavit se jiných závislostí. Toto ovšem není jednorázový úkol. To je doživotní zápas. Je to však také triumf, který nám Pán Bůh ve své lásce svěřil.

Kolem nás žije dosti lidí, kteří propadají pochybnostem o smysluplnosti svého snažení a života. Stává se, že nám občas závidí naši víru a křesťanský životní styl: Vy věřící, vy se máte! Je tedy na čase, abychom od své defenzivy, obrany proti duchu světa, přecházeli též k ofenzivě, kladnému působení. Ale jak na to?

Tu si připomeňme známý verš z epistol Římanům: *Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.* (12,21) To je ono! Nedávejme se tedy zlákat duchem doby a jeho vlivy a nejistými nabídkami – a to nejen kvůli sobě samým, ale i kvůli těm, které máme rádi a uprostřed nichž žijeme. Vždyť – řečeno opět s apoštolem – *kdyby polnice vydala neurčitý zvuk, kdo by se připravoval k bitvě?* (1K 14,8) Když nebudeme bojovat my, kdo jiný se o to má pokoušet? Oproti bližním ze světa máme přece velikou výhodu, že víme, za kým jít a čím se řídit. Jsme si toho vědomi? Neopouštějme proto poráženecky bitevní pole, kde máme reálné naděje na výhru! Máme přece Spojence – Ducha Kristova! Amen

MODLITBA

Prosíme, náš Pane, dej nám schopnost a citlivost rozpoznávat, kde je pravda, kterou jsi nám zjevil a za kterou máme poslušně jít!

PÍSEŇ č. 189 B Hrad přepevný je Pán Bůh náš

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, přiznáváme, že se snadno dáváme ovládat silami a hlasy, které nás nevedou k tobě, ale od tebe. Nenech nás, abychom jim podléhali.

Přiznáváme, že nedovedeme být dobrými rádci a vůdci těm, mezi něž jsi nás postavil. Ušetři nám laskavě opravdovou moudrost shůry.

Přimlouváme se za ty, kteří stojí na začátku života, i za ty, kteří se blíží jeho konci. Staň se jim ukazatelem a buď světlem, jež ozařuje jejich cestu.

Prosíme za všechny, kteří vyrostli a žijí bez poznání tvého Slova a těžce hledají správný směr, jímž se mají dát. Nenech je utonout v jejich bezradnosti.

Prosíme za ty, kteří svádějí nelehký boj o zachování života a touží po pokoji, spravedlnosti, aby se mohli věnovat všední práci.

Všecky odevzdáváme tvému milosrdenství, tak výjimečně osvědčenému v Ježíši Kristu. V jeho jménu ještě voláme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Do příštích dnů pak vykročme s ujištěním:

Neboj se, vždyť já jsem s tebou. Nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvahu, pomoci ti budu, budu tě podírat pravici své spravedlnosti. (Iz 40,10)

POŽEHNÁNÍ

A ještě na závěr pokorně prosme všemohoucího Pána o jeho požehnání:

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svou tvář!

Amen

PÍSEŇ č. 427 Pro Krista v boj zvou strážní

KDO BY SVEDL K HŘÍCHU

VSTUPNÍ SLOVA

At' jsou veselí a radují se z tebe všichni, kteří tě hledají; at' říkají stále: „Hospodin je velký“ ti, kdo milují tvou spásu. Ač jsem ponížený ubožák, Panovník přec na mne myslí. Tys má pomoc, vysvoboditel můj, neotálej už, můj Bože! (Ž 40, 17n)

Amen

PÍSEŇ č. 42 Jako jelen mučen žízní (v. 1–3)

MODLITBA

Hospodine, náš Pane, stojíme před tebou. Myšlenky se nám však rozbíhají různým směrem. Ty sám nejlépe víš, co koho z nás zaměstnává, jaké viny na nás leží, jaké starosti nás tíží, co nám brání cele se soustředit na tvé Slovo a spolehnout se na tvá zaslíbení. Prosíme, dotkni se svým Duchem svatým našich srdcí. Vysvobod' nás z naší rozptýlenosti, nesoustředěnosti, z naší nevěry i z našich pochyb. Upni naši mysl k sobě, k naději, kterou jsi zjevil světu v Kristově vzkříšení. Dej nám, at' v této chvíli nikoho jiného nevidíme a neslyšíme než Ježíše. Dej nám porozumět zvěsti o něm, obnov naši víru, abychom se nově dokázali radovat ze všeho, čím nás ve své milosti a lásce obdarováváš. Dej, at' žádný z nás tvými dary nepohrdá a tvou milost neodmítá. Na tebe očekáváme, přijď jako živý Pán mezi nás a učiň si z nás součást svého vyvoleného lidu. Pane, smiluj se nad námi.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Listu Koloským, 3. kapitoly, od 1. do 4. verše:

Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hledejte to, co je nad vámi...

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangelii podle Matouše, v 18. kapitole, od 6. do 9. verše:

Kdo by svedl k hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří ve mne věří...

Milí bratři a sestry! Už mnohokrát jsme slyšeli o tom, že Pán Ježíš přišel na svět zvláště za lidmi poníženými, trpícími, maličkými. K nim se skláněl, nikým nepohrdal – takovým zvěstoval svá zaslíbení, takové blahoslavlil. V předchozím oddíle dal dokonce dítě za vzor svým učedníkům a všem, kdo ho chtějí následovat.

Ale bereme tuto část jeho zvěsti se vší vážností a uvědomujeme si, co znamená?

Jak velmi Ježíši na těchto nepatrných, maličkých záleželo, to je vidět i z dnešního oddílu. To kvůli nim pronáší tak tvrdá slova! O ně mu jde – o ty, kteří jsou jako děti: bezmocní, zranitelní, pokorní. Je chrání – před každým, kdo by jim chtěl ublížit.

Jak ublížit? Nejhorší, co by se jim mohlo stát, je, že by je někdo svedl k hříchu. To je to největší nebezpečí.

Ježíš přirovnal ty nepatrné k dětem. Svést dítě ke špatnosti nebývá nic těžkého. Dítě je důvěřivé, podřídí se silnějšímu, přidá se k němu a sklouzne ke zlému – bez vlastní viny. Právem je pak potrestán ten, kdo je svedl, kdo je zlému naučil – a přísně potrestán, protože se dopustil něčeho opravdu špatného a nebezpečného.

Tak jako nám záleží na dětech, aby je zlí kamarádi svým špatným příkladem nesvedli a nezkazili, tak záleží Pánu Ježíši na všech nepatrných, kteří v něj věří. Jejich prostá, třeba teprve začínající víra, dětinská, důvěřivá, v níž jen na něj spoléhají a jím se dají jako děti vést – tato víra je mu velmi drahá. Varuje každého, kdo by ji chtěl ohrozit.

Jak? Třeba takovými řečmi, jaké vedli v předchozím oddíle učedníci: Kdo je v nebi největší, kdo je před Bohem největší? Ti totiž,

kdo se starají o velikost a slávu, o postavení a moc, ti snadno pohorší člověka pokorného, poníženého, slabého. Takové nebezpečí je i ve sboru, že lidé, kteří už jsou třeba v církvi dlouho a mají v ní své postavení, budou hledět svrchu na ty, kteří teprve začínají, nebo jsou na okraji, či se dokonce na čas ztratili. To není malé pokušení.

Jak se asi cítí člověk, který přijde do sboru a zakusí pohrdání, posměch nebo třeba jen zůstane nepovšimnut? Neřekne si rovnou: Proč bych já sem vlastně měl chodit? Vždyť je to tu stejné jako všude jinde! I tady si všímají jen svých známých a o mě, který pro ně nic neznamenuji, není zájem. Na mně asi ani Pánu Bohu nezáleží, budu se muset protloukat dál světem sám, když ani církve o mě nestojí... – To by bylo smutné, vidíte?

Právě tak může jiného odradit od víry, když vidí třeba hádky a spory uvnitř sboru. Neochotu ke smíření, pomluvy, výčitky, žárlivost či závist. I to se snadno stane pohoršením, které připraví o důvěru v církve – a tím i o víru v jejího Pána.

A což teprve touha po majetku, ziskuchtivost? Když někdo upozoruje, že i křesťané – i ti, kdo každou neděli jdou do kostela – se starají hlavně o majetek, honí se za penězi a zisky, je to opět pro něj pohoršení, o jakém se zde mluví.

Vše, co je uvnitř církve zkaženého, převráceného – a přitom to tak zůstává a těm, kteří nesou odpovědnost za sbor, to nevadí, a přitom si připadají velcí a důležití – to vše je ono pohoršení.

SKANDALON stojí v původním textu. „Kámen úrazu“ se to také někdy překládá – nebezpečná překážka na cestě za Ježíšem, o kterou snadno zakopnou ti, kteří se za ním vydali. Stane-li se některý křesťan slabšímu bratru tímto kamenem úrazu, příčinou klopýtnutí, pádu, platí mu důrazné Kristovo varování.

Přísná slova v dnešním textu neplatí jen světu, ateistům, bezbožným, kteří viditelně působí všelijaké zlo. Ježíš tady mluví k učedníkům! Vždyť i Petra takto přísně napomenul, jen si vzpomeňme: „Jdi mi z cesty, satane! Jsi mi kamenem úrazu!“ Proč? Protože bránil Ježíši jít cestou ponížení a utrpení a sváděl ho, aby neposlechl Boží vůli a vydal se raději cestou pozemské slávy a velikosti. Vidíte – stále stejné pokušení, a ani první z učedníků ho nebyl uchráněn.

Sejde-li tedy někdo z pravé cesty naší vinou, upadne-li kvůli nám do hříchu, hrozí nám nejhorší trest. Tím trestem není kámen na krk a hození do vody – to by bylo ještě stále lepší, protože to je trest časný, ale nám hrozí v takovém případě trest věčný, věčná smrt.

Protože svést slabšího k hříchu, to je ta nejtěžší vina, v takovou chvíli nahráváme přímo ďáblu, stáváme se jeho pomocníky. Proto ani tak hrozná smrt, o jaké se zde mluví, není proti tomu ničím. Na toho, který je nástrojem sloužícím k pohoršení maličkých, se Ježíš velmi hněvá.

Tak jako se hněval na obchodníky a penězoměnce v chrámu, kteří proměnili dům Boží, dům modlitby, v místo kupčení a okrádání. Vyhnal je bičem, protože byli urážkou, pohoršením – pro ty, kteří tam přicházeli na bohoslužby. Bylo nutno je odstranit, tvrdě, přísně.

Právě tak varuje a zahání Ježíš každého, kdo pohrdá slabými, uráží bratra, kdo církve zneužívá – třeba k tomu, aby sám sebe prosadil, předváděl, mohl si pěstovat sebevědomí, nebo dokonce zneužil křesťanství k prosazení politických cílů.

Ani takových nebezpečí nejsme chráněni. Falšovat, překrucovat evangelium, zneužívat je a tím odrazovat od Krista lze mnoha způsoby. Církevní dějiny jsou plné příkladů i opravdových zločinů ve jménu víry a ve jménu Božím.

Pro takové lidi, kteří zlo pod zástěrkou Kristova učení páchali, by bylo lepší, kdyby tu vůbec nebyli, kdyby zapadli někam hluboko, odkud by nemohli ven, kde by už nikomu neškodili.

A znovu si připomeňme: Proč ten hněv u člověka tak laskavého, jako byl Ježíš? Proč tak tvrdá slova z úst toho, který přináší radostnou zvěst? To vše kvůli těm nepatrným, poníženým a odstrčeným. Tak jsou mu drazí a tolik mu na nich záleží, aby je uchránil od všech škůdců a svůdců.

Proto ještě pokračuje: „Běda světu, který svádí k hříchu! Svody nutně přicházejí, ale běda tomu, skrze koho přijdou!“ Ano, Pán Ježíš používá i takových slov jako „Běda“ – on nejen blahoslaví, těší, povzbuzuje, on také varuje.

Nejsme příliš zvyklí na taková slova u Ježíše a v kázání. Ale v Bibli jsou a my je nemůžeme škrtnout ani přeslechnout. Potřebujeme slyšet i slova varování, protože žijeme ve světě, kde vedle dobra bují

také zlo. Ještě stále rostou spolu jako koukol mezi pšenicí. Zlo nás ještě stále ohrožuje a běda, staneme-li se jeho nástroji! Protože i zlo působí skrze lidi, tak tomu je a musíme s tím počítat: stále se budou vyskytovat jedinci i skupiny, kteří druhým ubližují, ničí je, šíří nenávist a svádějí ke špatnostem.

Pro nás – Ježíšovy posluchače – je to doba zkoušek a tříbení, doba rozhodování – na kterou stranu se přidám, komu budu sloužit, čím se dám zlákat? Jak vážné je to rozhodování, to cítíme i z Ježíšových slov. Jde zde o život, ba o život věčný. Nejen jak dobře mi bude teď, ale co bude potom – na konci času?

Pokoušení a svody budou přicházet, dokud budeme na světě. Ale nepřicházejí proto, že je to náš osud – bez našeho přičinění a vlivu. Naopak. Svody přicházejí lidskou vinou. Nikdo není zbaven odpovědnosti. Je na nás, zda budeme nástroji zla, nebo dobra. Zda budeme Božímu království sloužit, či jeho dílo kazit.

Ale na setbu zla čeká oheň. Už nyní je odsouzena k záhubě. Bible nám to předem oznamuje, abychom se nedali zmást. Nikdo si nemůže myslet, že mu to projde, bude-li sloužit zlu, ubližovat druhým. Jemu platí Ježíšovo Běda!

Ale jak to udělat, abychom se tomu vyhnuli? Abychom se nestali pokušením, svodem ke zlému? Lehké to není. Mluví o tom druhá část oddílu: „Jestliže tě tvá ruka nebo noha svádí k hříchu, utni ji a odhod’ pryč. Lépe je pro tebe, vejdeš-li do života zmrzačený nebo chromý, než abys byl s oběma rukama či nohama uvržen do věčného ohně“.

Vše, co tě svádí ke zlému, raději odhod’. Zbav se toho, co tě pokouší, i když je ti to blízké, i když se ti to zdá být nepostradatelné. Raději se toho vzdej, než abys nakonec prohrál všechno.

Jistě se před hříchem neuchráníme, když se zmrzačíme, třeba oslepíme nebo se staneme nepohyblivými. Zlo pramení z lidského srdce, a ani mrzák není před ním uchráněn. Ježíš tu mluví o sebekázní, sebekontrolě. Abych si uvědomil, co je pro mne nebezpečné, čím sobě i druhým škodím.

Překážkou může být právě něco, na čem si zakládám – třeba má fyzická zdatnost, síla, zručnost či pěkná postava, anebo rozum, vzdělání, moudrost, výřečnost... Právě to mě může vést

k domýšlivosti, pýše, v níž budu pohrdat druhými, méně chytrými a méně zdatnými.

A tak se toho raději vzdej. Je lepší své schopnosti zapřít, než se jimi předvádět a vyvyšovat. Nevymlouvejme se, že takoví prostě jsme už od přírody, že to je naše povaha, kterou nelze změnit. Lze. Ono to bolí. Stojí to námahu – překonat sám sebe, ponížit se, omezit. Ale brání-li nám to v cestě do Božího království, je třeba to podstoupit.

Vždyť to nakonec není nic jiného než následování našeho Pána. Což se Ježíš nezřekl všeho, neponížil se a nevydal se? S probodanýma rukama, nahý a potupený vešel k Otci, do jeho slávy.

A nás by to nemělo nic stát? Jistě, nemusíme projít týmž utrpením, to už udělal on za nás, ale chceme-li získat život, který on nabízí, berme vážně jeho slova. I když jsou nám třeba nepříjemná, pamatujme, že je vyslovil z lásky k nám, aby nás uchránil zlého, aby nikdo nemusel zahynout, ale všichni, kteří mu věří, došli života věčného.

Amen

MODLITBA

Pane náš, prosíme, chraň nás od zlého, ať se jím nikdy nedáme svést a nikdy mu nesloužíme. Dávej nám sílu odolávat pokušením a lásku ke všem malým a slabým v naší blízkosti.

Amen

PÍSEŇ č. 473 Vezmi, Pane, život můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, skláníme se ještě jednou před tebou, abychom ti předložili své prosby a přímluvy: prosíme za svůj sbor, abychom v něm žili v opravdové lásce, nesli břemena jedni druhých, abychom byli citliví pro trápení a bolesti svých bližních. Prosíme za své děti, aby vyrůstaly před tvou tváří k naší radosti a tvé slávě. Prosíme za ty, které byly přineseny ke křtu, za jejich rodiče, kmotry i prarodiče, za jejich víru. Prosíme za mladé lidi, aby se neztráceli

uprostřed světa, ale chodili po tvých cestách, aby smyslem jejich života nebylo jen to, co svět nabízí – peníze, postavení, zábava. Prosíme však i za všechny stárnoucí a staré, abys je posiloval, když je opouštějí síly, tišil jejich bolesti, když stůňou, povzbuzoval je, když mají těžké starosti. Prosíme, tě, Pane, za svou zemi, vládu i všechny mocné ve světě, aby vládli moudře a odpovědně, aby jejich činy vedly ku pokoji. Všechnu bídu a utrpení ve světě ti předkládáme a prosíme, přijď a obnov své království. Ve tvém jménu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Tak jako se sbírá plevel a pálí ohněm, tak bude i při skonání věku. Syn člověka pošle své anděly, ti vyberou z jeho království každé pohoršení a každého, kdo se dopouští nepravosti, a hodí je do ohnivé pece; tam bude pláč a skřípění zubů. Tehdy spravedliví zazáří jako slunce v království svého Otce. Kdo má uši, slyš! (Mt 13,40–43)

POŽEHNÁNÍ

A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dát

O ZTRACENÉ OVCI

VSTUPNÍ SLOVA

*Kdo je jako Hospodin, náš Bůh, jenž tak vysoko trůní?
Sestupuje níže, aby viděl na nebesa a na zemi. Nuzného
pozvedá z prachu, z kalu vytahuje ubožáka a pak ho posadí
vedle knížat, vedle knížat svého lidu. Neplodnou usazuje
v domě jako šťastnou matku synů. (Ž 113, 5–9) Haleluja*

PÍSEŇ č. 199 Slož, co srdce tísni

MODLITBA

Hospodine, náš milosrdný Bože a Otče, děkujeme ti za velkou trpělivost, kterou s námi máš – za tu trpělivost, kterou jsi nám prokázal v lásce svého Syna Ježíše Krista a kterou nám prokazuješ dennodenně přítomností Ducha svatého. Vyznáváme, že toho všeho nejsme hodni – že tě neuznáváme jako svého jediného Pána, že nezachováváme tvá přikázání, že lpíme sobecky na tom, co máme a umíme, že se svými bližními nežijeme v lásce a snášenlivosti. Prosíme, dej, aby se nám slova vyznání našich vin nestala zvyklostí. Nedopusť, abychom upadli do duchovní povrchnosti, aby naše modlitby zněly prázdnými frázemi, ale dej, abychom v srdci hořce litovali toho, že jsme tě hněvali. A abychom i své bližní dokázali poprosit o odpuštění, abychom uměli usilovat o smíření. Zasáhni nás nyní svým Slovem. Dej nám poznat, co všechno nám chybí ke křesťanské dokonalosti. Milosrdný Bože a Otče, slavíme neděli, uzpůsob nás k tomu, abychom slyšeli tvé Slovo, abychom se jím dali napomenout i povzbudit. A aby nás tvé Slovo provázelo do našich všedních dnů a bylo nám světlem a silou. Prosíme o to skrze Ježíše Krista, tvého Syna a našeho Pána, který s tebou a Duchem svatým je živ a kraluje na věky. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtené je ze starozákonní knihy proroka Izajáše, z kapitoly 42., prvních 9 veršů:

Zde je můj služebník, jehož podepírám, můj vyvolený, v němž jsem našel zalíbení...

PÍSEŇ č. 417 Zachovej nás při svém slovu

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangeliu podle Matouše, v 18. kapitole, od 10. do 14. verše:

Mějte se na pozoru, abyste nepohrdali ani jedním z těchto maličkých...

Milí bratři a sestry, dnešní text je známý. Slyšíme jej a hned máme před očima něžný obrázek pastýře s jehňátkem. Ale kolik čtenářů či posluchačů tohoto příběhu si uvědomí, jak těžká je dospělá ovce? Nést ji na ramenou, po kopcích a pod palestinským sluncem – to byla pořádná dřina!

Proč vlastně ovce v podobenství nedokáže jít sama? Chce-li ji pastýř zachránit, proč ji musí nést? – Protože s ovčí, která zbloudí od stáda, není žádné pořízení. Je bezradná, nestačí jen na ni zavolat nebo jí ukázat cestu. Pastýře stojí spoustu sil a námahy, než ji dostane opět do bezpečí.

A teď si tu situaci zkuste představit ještě dál: Pastýř s vypětím všech sil, a třeba i s nasazením života, donese ovečku domů – a raduje se z toho. A pak se chce dokonce o svou radost podělit s dalšími.

A tu už si představujeme dobrého pastýře Pána Ježíše, který to tak vyprávěl – a my víme, že je to o něm. Známe asi spíš Lukášovo podání, podle něhož Ježíš jako dobrý pastýř nechce nechat ani jedinou ovečku zahynout, a proto se vydává, aby ji hledal a zachránil. A raduje se, když se to podaří.

Tak jsme to podobenství slýchali a také se radujeme: že i za námi se Ježíš Kristus vydal, i nás si ve světě našel a do svého stádečka – do vyvoleného Božího lidu – nás přivedl.

Matouš ve svých výkladech obrací naši pozornost ještě i jinam. Naznačují to předchozí oddíly – jak dal Ježíš učedníkům za vzor malé dítě: „Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském. A kdo přijme jedině takové dítě v mém jménu, přijímá mne.“ – A vzápětí připojil přísné varování: „Kdo by svedl k hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří ve mne věří, pro toho by bylo lépe, aby mu pověsili na krk mlýnský kámen...“

Také zde jde hlavně o ty nepatrné, maličké. Oni jsou jako ty ovečky, o ně se Ježíš bojí, aby se mu neztratili a nezabloudili, aby nebyli svedeni z dobré cesty a nespádli někam do propasti... Proto vzkazuje všem, kteří jsou u něj doma – v ovčinci, ve sboru: „Mějte se na pozoru, abyste nepohrdali ani jedním z těchto maličkých.“

Jak pohrdat? To nám může napovědět právě podobenství o ovcích a pastýři, který šel hledat tu jednu jedinou. Našel ji, s námahou přinesl, raduje se z toho a chce, abychom se i my radovali – že ten jeden nepatrný bratr či sestra byli přivedeni k Pánu Ježíši.

A co my? Nebudeme jako ti, kteří se třeba řeknou: Co je to za pastýře, když opustí celé stádo, aby se plahočil za jedinou neposlušnou ovci? A pozvání k radosti je jim k smíchu: Pastýř byl nedbalý, měl si své stádo lépe hlídat! A kromě toho, že ta jedna ovce za tu námahu snad ani nestojí.

A protože nejde o ovce, ale o lidi, můžeme ještě dodat: Proč se namáhat kvůli někomu, kdo je tak hloupý a nesamostatný jako ta ovce, kdo se ani nedokáže držet ostatních a zůstat ve stádu? Proč kvůli jednomu odpadlíkovi, který zabloudí, riskovat a dřít se – však se bez něj dobře obejdeme, chybět nám nebude! A že v církvi víc záleží na schopných, vzdělaných, co už se osvědčili a něco dokázali. Kdo pravidelně přispívají, ve sboru pracují a dá se s nimi počítat – s věrnými a spolehlivými členy. Těch si vážíme a hledíme...

Ale jakmile nás, bratři a sestry, začnou napadat takové myšlenky, vzpomeňme na Ježíšovo varování: „Mějte se na pozoru, abyste nepohrdali ani jedním z těchto maličkých.“ Znovu a znovu si to připomínejme: Jak jsou Ježíši takové ubohé ovečky blízké. Ti maličcí, nepatrní se svou dětinskou vírou, která se snadno nechá svést a poplést – jak jsou mu důležití a drazí!

To je tedy zvláštní důraz Matoušovy zvěsti. Vzkazuje křesťanům do sborů: Nepohrdejte maličkými. Nenechte nikoho bloudit, aby zůstal sám a opuštěn, nenechte ho padnout a ztratit se. Nesuďte ho za jeho slabost či pochybení – jděte za ním, ujměte se ho a pomozte!

Nebud'te jako zbožní farizeové, a někdy i učedníci, kteří Ježíše kritizovali a nechápali: S kým se to přátelí? Za kým chodí? Proč si všímá lidí, kteří se nechali svést k hříchu? Kteří nedbali na Boží zákon a tím všechny slušné lidi pohoršovali? Co má mezi nimi Ježíš co dělat? Jako Syn Boží má přece zůstat s nimi, s věrným Božím lidem, a ne se starat o zbloudilé a hříšné.

Jistě, oni byli Hospodinu věrní – dnes bychom řekli – aktivní členové sboru. To platí jak o učednících, tak i o Ježíšových protivnících z řad farizeů a zákoníků. Tu věrnost Hospodinu a náboženskou horlivost jim nelze upřít. Byli to skutečně upřímně věřící laici i hluboce vzdělaní bohoslovci. Zvlášť farizeové a zákoníci se snažili svou poslušností Zákona a každodenní zbožností bránit úpadku Izraele. Chtěl-li tedy Ježíš zachránit vyvolený Boží lid, neměl se opřít především o ně a spolu s nimi začít bojovat proti nevěře?

Tak tomu oni sami rozuměli – a my to chápeme. Vždyť i my máme za to, že při obnově dnešní církve musíme především pracovat s jádrem sborů. Opřít se o Kristovy věrné, kteří vytrvali. Navázat tam, kde ještě aspoň někdo čelí ochladnutí a odcizení, ústupu od církve.

Pán Ježíš tu však své věrné varuje: „Mějte se na pozoru!“ Aby při své horlivosti nezapomněli na to hlavní, proč přišel, a tak jim to stále znovu připomíná: „Přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“

V podobenství upozorňuje na to, co máme vědět už ze Starého zákona – že „Hospodin nemá zalíbení ve smrti bezbožníka, ale aby se odvrátil bezbožník od cesty své zlé a aby živ byl“. Že on je Pánem všech – a že tedy i ti ve víře maličcí, i ti odpadlí a zbloudilí, jsou jeho vlastnictvím. Že ve své věrnosti pečuje o všechny, že mu záleží na každém, že hledá a volá a přijímá zpátky k sobě každého – „aby živ byl“.

A tak se za ním vydává. Nečeká, že se sám dokáže postavit zase na nohy a dojde do bezpečí. Sám ho zvedne a nese. A když ho

zachrání, je z toho radost až mezi anděly. Oni ty maličké znají a sledují a jásají, když je někdo další zachráněn.

To je jakoby evangelium z druhé strany – při pohledu z nebe. Je skvělé, že to smíme takto slyšet. – Lukáš na to klade zvláštní důraz a nám to připomíná Vánoce – andělé jásají a lidem je řečeno: „Zvěstuji vám radost velikou.“ Nebe a země se spojují v chvalo zpěvu nad Božím způsobem spasení – že Bůh se sám dává do díla. Že Boží Syn sestoupil na svět a že hledá člověka. Že tak miluje svět – celý svět, že nechce, aby zahynul žádný, ani ten nejodstrčenější, nejztracenější, nejposlednější.

Nad tím se radují andělé a je to důvod k radosti i pro všechny, kdo poznali Ježíše Krista a jeho lásku. Ježíš čeká, že i my budeme s radostí souhlasit s tím, co se Bohu zalíbilo. A když se mu zalíbilo zachránit člověka, že se mu zalíbilo nepominout nikoho. Zalíbilo se mu nebýt jen jakýmsi čestným předsedou společnosti nejspravedlivějších a nejzbožnějších, ale být Spasitelem světa a pastýřem každé ovce. – Zalíbilo se mu starat se o každou jednu nepatrnou ovci.

My často vidíme úspěch jen v dostatečném množství, radujeme se z čísla 99 a zakládáme si na tom, když máme stádo na 99 procent pohromadě. A nějakou tu ztrátu – jednoho, dva, tři... – odepíšeme. Se ztrátami se prostě počítá. (Však na to máme kolonku v účtech i kartotéce.)

Jenže u Boha je to jinak. On miluje každého člověka. Láskou, v níž obětoval vlastního Syna. „Všichni jste draze koupení“, učí Písmo. Za každého Boží Syn zaplatil svou krví a přeje si, „aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul“.

A my si to máme přát také a nikoho nevykloučovat a neopomíjet. Když se někdo vícekrát neobjeví – jít se podívat, co s ním je. Jestli nestůně, jestli se nenechal příliš zahltit prací, jestli nepotřebuje pomoc. A co když došlo ke zbytečnému nedorozumění? Nebo když mu někdo ublížil? A když někdo zestárne natolik, že už se ani v neděli nevydá, zajít za ním.

Taková drobná, nenápadná služba má velké zaslíbení – v nebi se nad tím radují andělé! Nejen nad našimi velkými plány a akcemi a vizemi, ale nad bratrskou láskou, která se ujímá právě maličkých,

chudých a bezmocných – prostě těch, z nichž sbor „nic nemá“, díky nimž nezbohatne ani se neprosloví.

Je to taková nenápadná služba. Ale možná si toho přece někdo všimne – sousedé nebo příbuzní – a řeknou jako o prvních křesťanech: „Pohleďte, jak se navzájem milují“. A že ti věřící jsou přece jen laskaví a hodní lidé.

A to už je misie – to už je pozvání a třeba i první krůček k záchraně další ovečky. Tak to asi měl Matouš na mysli: nestačí chválit Pána Boha, že se v Ježíši Kristu vydal za všemi ztracenými – ať hříšníky či trpícími a osamělými chudáky. K chvále a vděčnosti patří i to, že také půjdu a budu pomáhat – hledat zbloudilé a ohrožené a opuštěné bližní, protože vím, že na nich Pánu Bohu záleží stejně jako na mně.

Konec konců – úraz či bloudění hrozí i komukoliv z nás. A je dobré vědět, že máme Pastýře, který nás půjde hledat – třeba právě tak, že pošle bratra či sestru ze sboru, starého přítele či nového faráře, a ten mi připomene, kde je můj domov, kde mě mají rádi, kde se setkám s milostivým a odpouštějícím Pánem, který nikoho nezavrhuje, nikým nepohrdá a všechny chudé, zavržené, neúspěšné, provinilé a nad sebou plačící věrně miluje.

Právě takové on přijímá do své náruče. A my v nich – v našich bližních, nepatrných bratrech – přijímáme Ježíše, jemu sloužíme, jeho slavíme. A andělé v nebi se radují. Amen

MODLITBA

Náš laskavý Pane, děkujeme, že ty sám hledáš a nacházíš ztracené a zbloudilé, a že nás vybízíš, abychom se z toho spolu s tebou radovali. Dej, ať tímto pozváním k radosti a naději pro všechny nepohrdáme – abychom pak směli mít jistotu, že i každého z nás jednou přijmeš. Amen

PÍSEŇ č. 422 Ó světlo světa, Ježíši

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ježíši Kriste, ty jsi nás povzbudil svým Slovem, ty se za nás u Otce přimlouváš a za nás prosíš, ty nám dáváš odvahu, abychom i my k tobě volali a prosili za své bližní. Vyslyš naši modlitbu, když se přimlouváme za hledající, kteří se ptají, co dobrého mají dělat: Aby poznali tebe. – Uč nás, jak jim ukázat cestu následování. Požehnej misijní práci celé své církve. Modlíme se za bezradné, za všechny, kdo ztratili i poslední naději – abys je potěšil, podepřel, napřímil. Prosíme za ty, pro něž se peníze a práce staly tím nejdůležitějším na světě, takže nevidí kolem sebe chudé a potřebné. Prosíme za lidi, s nimiž nedokážeme přátelsky vycházet. Pomož nám přemáhat zlé v dobrém. Uč nás trpělivě snášet, co se nedá změnit. Prosíme za ty, o něž se máme starat, kteří jsou svěřeni naší péči. Prosíme za naše manželství a domovy, za rodiny a děti, za všechny, s nimiž se denně stýkáme. Za nešťastné, nemocné a osamělé – aby nepropadli zoufalství, abychom je nezanedbávali. Prosíme za ty, kdo mají moc, kdo odpovídají za mír, spravedlnost a právo – aby nezneužívali svého postavení, ale zastávali se zvláště slabých, chudých a odstrkovaných. Modlíme se za svůj sbor a prosíme o tvé požehnání pro službu v něm. Pane, zůstávej s námi. A buď se všemi, kdo k tobě volají, tebe prosí o pomoc a na tvé slitování očekávají. Společně se ještě modlíme k Otci na nebesích: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Tehdy řekne král těm po pravici: „Pojďte, požehnání mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznil jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách a ujali jste se mne, byl jsem nahý a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.“ Tu mu ti spravedliví odpovědí: „Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasýtili jsme tě, nebo žíznivého, a dali jsme ti pít? Kdy jsme

tě viděli jako pocestného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?“ Král odpoví a řekne jim: „Amen, amen, pravím vám, cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25, 34–40)

POŽEHNÁNÍ

Nyní toto praví Hospodin, tvůj Stvořitel, Jákože, tvůrce tvůj, Izraeli: „Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj. Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. Neboť já Hospodin jsem tvůj Bůh, Svatý Izraele, tvůj spasitel.“ Amen

PÍSEŇ č. 482 Jak rozkošné a milé

PRO CO SI NECHAT OTEVŘÍT UŠI

VSTUPNÍ SLOVA

*Pějte žalmy k slávě jeho jména, jeho chválu šiřte
chvalozpěvem. Řekněte Bohu: Jakou bázeň vzbuzují tvé činy!
Pro tvoji nesmírnou moc se vtírají v tvou přízeň i tví nepřátelé.
Ať se ti klaní celá země a zpívá ti žalmy, ať zpívá žalmy tvému
jménu.“ (Ž 66,1–4) Amen*

PÍSEŇ č. 66 Nuž pojděte a Bohu plesejte (1–4)

MODLITBA

Náš Pane a Otče, ze všeho nejdřív můžeme počítat s tvým dílem. Ty se zasazuješ o svobodu, milosrdenství, právo, ty uprostraňuješ pokoji, radosti i pravdě, navzdor zotročení, nenávisti, sobectví, lhostejnosti a strachu i naší nevěře. My však s tvým dílem počítat neumíme. Nerozumíme tomu, že jednáš často překvapivě, svrchovaně, svobodně. Místo co bychom radostně vybíhali do světa jako poslové dobrých zpráv, zní z našich úst často jen planý nářek a povrchní stesky. Prosíme tedy o blízkost tvého Ducha. Probud' a povzbud' naši víru, otevři uši pro příběh Ježíše Krista. Stvoř i z nás skrze zvěst evangelia lid, který ti bude vděčně sloužit. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První biblické čtení je z knihy proroka Izajáše, z 35. kapitoly, od 1. do 10. verše:

*Poušť i suchopár se rozveselí, rozjásá se pustina a rozkveté
kvítím...*

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Matouše, 9. kapitoly, 32. až 34. verš:

Když odcházeli, přivedli k němu němeho člověka, posedlého zlým duchem...

Čím déle posluchač prochází epizodami 8. a 9. kapitoly tohoto evangelia, tím hlasitěji se mu musí ozývat mesiášská Izaiášova písnička z Matoušovy bible: „Hle, Bůh, který odplácí, vás přijde spasit. Tehdy se rozevrou oči slepých a otevrou se uši hluchých. Tehdy chromý poskočí jako jelen a jazyk němeho bude plesat.“ (Iz 35,4)

Ted' máme všechny ty činy přicházejícího spasitele pěkně pohromadě. Jako v katalogu Božího království: Chromý, co ho přinesli na nosítkách, poskočil jako jelen. Slepí, co se vydali za Ježíšem, vidí. Ještě příběh o uzdravení hluchého – a katalog Ježíšových mesiášských činů je hotový, zamnul si nejspíš ruce Matouš, když dopisoval tuhle část svého příběhu o Ježíši. Příběhu, který je zároveň vyznáním jeho víry.

Na ten poslední příběh Matoušovi stačilo tak málo slov, že bys je skoro spočítal na prstech. O to pozorněji si jich všimněme:

Jako poslední přichází tedy na řadu člověk hluchý. Na otázku, co nemůže, se nabízí jednoduchá odpověď: Neslyší. Ale komu se jen trochu začne ztrácet sluch, ví, jaká je to komplikace. Lidé, kterým odchází sluch i zrak, nejednou se skrytou bolestí poznamenají: Jestli něco vyrazuje ze společnosti, tak právě ubývající sluch. Pamatujme na to: s trpělivostí, která nejen nahlas, ale hlavně srozumitelně mluví, a s ohleduplností, která se vyvaruje zbytečného kraválu a rušivých zvuků. A všimějme si i úsměvu, jímž špatně slyšící dokážou vděčně obdařit toho, kdo s nimi trpělivě a nahlas mluví.

Ale my si toho hluchého máme navíc ještě zařadit do příběhů Tóry, proroků a evangelia: Ten hluchý nikdy neslyšel předčítat příběhy o svobodě a naději od Hospodina. Neslyšel a nemohl se modlit k Hospodinu „Slyš, Izraeli“. Neplatilo pro něj, co cituje Ježíš: „Ne jen chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ Co to je za život, bez slov dobrotivého nebeského Otce? Kým je

pro něj asi Bůh? Leda neznámým, a nejspíše i zlým, zákeřným osudem, který ho uvrhl do tohoto vězení. Do té šílené izolace, z níž nemá šanci se vymanit.

Z toho vězení ho přitom nevysvobodí ani Ježíšovo pozvání k následování. Vždyť ani nemá šanci se o něm aspoň doslechnout z řečí na ulici a pak za ním třeba přijít. Nemá šanci slyšet ani jeden z těch příběhů, jejichž katalog jsme mohli poslouchat my.

Slyšet a mluvit jsou základní atributy lidství. Pro někoho jako by se ten nešťastník ani nestal člověkem.

Ale zůstává jím pro Ježíše. A také: i když žil v podobně uzavřeném světě, jako proviněními a předsudky zadržovaný celník Matouš, nemusí v něm zůstat. Má spolulidi: anonymní, zamlčené, ale o to důležitější přátele, kteří ho přinesli k Ježíši.

„Přinesli“, to je další krásné slovo z Matoušova příběhu. Na jeho začátku přinesli k Ježíši své královské dary mudrci (zlato, kadidlo a myrhu). Ale pak už v tom příběhu přinášejí k Ježíši jen nemocné, zotročené, pohrdané. A když Ježíš viděl jejich víru, oslovoval je, prolamoval izolaci, to prokletí a zotročení, jež je spoutávalo. Slovem i dotykem vyřizoval, že Bůh není nepřátelský a prokletý osud, ale milosrdný Otec, jemuž záleží na každém dítěti, byť se potácelo světem se sebehorším cejchem.

A právě tohle má potkat i tohoto ohlušeného: Předivnou vysvobozující mocí byl vyhnán démon, ten „okupant“, který ho ohlušoval a nedovoľoval slyšet. Hluchota, z níž Ježíš vysvobozuje, má tedy ještě jeden rozměr. Je to okupace našich uší (a našeho srdce). Ten okupant nejen zacpává uši, on taky pouští své rušičky, aby nebylo slyšet poselství pravdy. Ohlušuje všelijakými mraky pitomostí, ruchem, aby zaniklo to podstatné. Anebo mu podstrčí do ruky jen ty svoje noviny, aby se k němu nedoneslo nic jiného, než jeho pohled na svět...

I z téhle ohluchlosti, z panství takových démonů Ježíš vysvobozuje. Tak, že zlou ohlušující moc vyhání.

Vyhání bezohlednost a přezíravost vůči těm, kdo špatně slyší. Vyhání síly, jež nám zacpávají uši, abychom neslyšeli pravdu – třeba o těch, kdo trpí a potřebují zastání. Probourává se k nám ohlušujícím

ruchem, jenž rozptyluje a nedovoluje soustředit se na to podstatné – na to, co dělá člověka člověkem.

I takhle léčí, vysvobozuje, napravuje a napřimuje jeho příběh, to evangelium, jež nám s takovou pozorností a promyšleností Matouš předává. S vírou, láskou a nadějí, že právě teď „se rozevírají oči slepých a otevírají uši hluchých. Chromý může vyskočit jak jelen a jazyk něměho zaplesá, neboť v Ježíši je nablízku Bůh, který přijde spasit.“

Soupis Ježíšových mesiášských činů je teď hotový, a Matouš na své čtenáře pomrkává: Co na to říkáte? Jestli však čekáme všeobecný jásot, vyvede nás evangelista z omylu. Nabídne totiž dvě možnosti, jak zareagovat:

Co slyší a říkají zástupy? Zástupy udiveně volají: To tu ještě nebylo! Nechaly se vykolet. Pozvat k novému pohledu. A tak nejen hluchší slyší, ale též zástupy vyznávají: Už je to tady. Bůh se nám stal domovem. Mesiášská zaslíbení nejsou nebeská slibotechna, která naláká na vějičku předvolebních slibů, aby se pak věci stejně ubíraly dál ve starých kolejích. Je to tady: Přijíždí vlak Boží, a v něm je dost místa pro každého, kdo tuhle novinku aspoň trochu, nějak pustí ušima až do srdce.

Jenomže podle některých jsou zástupy pouzí amatéři. Manipulovatelný dav. (Však o nich platí okřídlené „Když ti včera provolával slávu, pro změnu dnes křičí: Ukřižuj!“) Co tedy náboženští odborníci? Uznávání experti? Jaký oni vydají Ježíšovi posudek? Co tady slyší farizeové? A farizeové řekli: „Vyhání demony – ve jménu knížete démonů!“

Něco je s tebou, Ježíši, špatně. Porušuješ tradici. Narušuješ po léta uznávané křesťanské hodnoty. Nejspíš jsi už od správné víry odpadl, a kdoví, zda nejsi sám posedlý. Tvá svoboda nepřichází z nebe, ale z pekla, od Božího nepřítele.

Finále prozatím vyznívá dvojznačně: „Nebe na zemi!“ volají zástupy. „Zas jeden spiklenec pekla, který narušuje správné náboženství!“ prohlašují farizeové (a budou v tom pokračovat). Jako by se tu, v souvislosti s tématem hluchoty a naslouchání, ozývala ještě jiná prorocká písnička. Boží kritika z Izajáše: „Mnoho jsi viděl, ale nedbal jsi na to. S ušima otevřenýma neslyšel nic.“ (Iz 42,20)

Čeho dbát? Pro co si nechat otevřít uši? Pro evangelium, že s Ježíšem přichází Bůh, který zachraňuje.

Bůh, který neškatulkuje lidi na spravedlivé a zavrženíhodné, čisté a nečisté, spasení hodné a zavrženíhodné. Bůh, který pozvedá, napřimuje. Rozevírá oči i uši, dává šanci, kde by ji jeden nečekal. Neponechává v zajetí naší prokletosti. Nedbá na to, co považujeme za to správné náboženství (různými uznávanými autoritami potvrzené). Bůh, který nehledí moc na tradici (zvláště pokud se čím dál víc vzdaluje jeho záměrům), ale jedná tak, že nám to může jít tak trochu proti srsti. Vede často proti proudu. Samotného Ježíše povede nakonec proti všem.

Když nám Matouš tenhle dvojznačný závěr nachystal, zůstává tu ještě jedna otázka, nevyslovená, ale o to důležitější: Co z toho všeho teď slyšíme a co na to řekneme my? Co řekly zástupy a jak odpověděli farizeové, víme. S kým a za kým se vydáme na cestu my sami? Amen

MODLITBA

Náš Pane, ty sám nás uč slyšet a poslouchat. Mít pročištěné uši, nebýt hluchý, zaposlouchaný sám do sebe, když se vyprávějí mesiášské příběhy. Dej nám svého Ducha, ať nám poskočí srdce, vítá tě s vírou, statečně vykročí neprošlapanou cestou a přináší ti všechny ty chromé, hluché a slepé, na něž se zatím nedostalo. Amen

PÍSEŇ č. 289 Bohu chvála buď i čest

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

(Ztišme se k přímluvám, ke kterým se můžete připojit společnou prosbou „Prosíme tě, vyslyš nás“)

Náš Pane, s důvěrou, že především ty slyšíš nářek lidské nouze, předkládáme ti nyní své prosby. Prosíme za lidi, které jejich hluchota vyděluje od druhých. Dávej jim trpělivé a vynalézavé blízké. (*Spolu tě prosíme „Prosíme tě, vyslyš nás“.*)

Prosíme za lidi, kteří jsou ohlušeni propagandou, lží a manipulací. A pak se bezdůvodně bojí, vidí nepřátele tam, kde nejsou, a neslyší volání o pomoc, ať už zaznívá zblízka či zdáli. Vysvobozuj z této hluchoty. (*Spolu tě prosíme „Prosíme tě, vyslyš nás“.*)

Prosíme za tvou církev. Dávej Ducha, který učí pozorně naslouchat i poslouchat. Nedovol nám přeslechnout, co z tvého slova zní nepříjemně, provokativně, co vede proti momentálním náladám lidí kolem nás. (*Spolu tě prosíme „Prosíme tě, vyslyš nás“.*)

Prosíme, ať se umíme stávat svědky tvé spásy – jako kazatelé i posluchači; jako ti, kdo pomoc umějí dát, i jako ti, kdo ji vděčně přijímají. Jako ti, kdo mají oslovovat, i jako ti, kdo jsou osloveni. (*Spolu tě prosíme „Prosíme tě, vyslyš nás“.*)

Prosíme za lidi ohlušené bombardováním, křikem nelidskosti, strachem o život, nelidskými podmínkami. Prosíme za ty, jejichž nárek trvale nedochází sluchu. (*Spolu tě prosíme „Prosíme tě, vyslyš nás“.*)

Společně se modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otcí ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. (Ef 5,19–20)

POŽEHNÁNÍ

Pokoj i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista. Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista.

Amen

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty (5–7)

SEZNAM ČTENÍ PÍSMAT SVATÝCH

		strana
2. Mojžíšova	13,17–22; 14,9–15,21–30; 19,1–9	13
1. Královská	22,1–4. 10–14	69
Izajáš	35,1–10	91
Izajáš	42,1–9	83
Izajáš	53,1–12	50
Jeremjáš	9,22–23	32
Jeremjáš	23,5–8	1
Matouš	18,1–5; 19,13–15	26
Marek	15,20–34	43
Marek	16,1–8	56
Lukáš	2,1–14	7
Jan	1,1–14	18
Jan	14,12–26	62
Jan	15,18–21	37
Římanům	9,22–26	32
Římanům	13,8–14	1
Koloským	3,1–4	76

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
1. Mojžíšova	1,1–5	18
2. Mojžíšova	13,20–22	13
Žalm	131,1–3	26
Izajáš	62,6–12	7
Matouš	9,32–34	91
Matouš	18,6–9	76
Matouš	18,10–14	83
Matouš	20,14–15	32
Marek	15,16–24.33–39	50
Lukáš	1,68–79	1
Jan	8,34	43
Jan	16,7–14	62
Římanům	5,1–4	37
1. Korintským	5,1–11	56
2. Janova	4,1–3	69

OBSAH

		strana
1. Zachariášův chvalozpěv (adventní)	Bohuslav Vik	1
2. Ne-tiché Vánoce	Lenka Ridzoňová	7
3. K ukončení roku	Markéta Slámová	13
4. Na počátku (novoroční)	Jan Trusina	18
5. Davidova odevzdanost (po Novém roce)	Markéta Slámová	26
6. Vezmi, co ti patří (po Zjevení Páně)	Bohuslav Vik	32
7. Máme pokoj s Bohem (postní)	Aleš Mostecký	37
8. Šimon z Kyrény (předvelikonoční)	Jiří Gruber	43
9. Setník pod křížem (velkopáteční)	Pavel Prejda	50
10. Vzkříšení Páně (velikonoční)	Aleš Mostecký	56
11. Jiný Přímluvce (svatodušní)	Jiří Gruber	62
12. Duch doby a my	Daniel Henych	69
13. Kdo by svedl k hříchu	Jana Potočková	76
14. O ztracené ovci	Jana Potočková	83
15. Pro co si nechat otevřít uši	Tomáš Trusina	91

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27, 150 00 Praha 5. Objednávky přijímá a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>